

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ESKE BROCK'S DAGBOG
FOR 1611 OG 1617

Elke Brocks Dagbog
for Aaret 1611.

Udgiven

af

C. F. Bricka.

Særtryk af Danske Magazin 4. R. 5. B.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. S. Schults.

1881.

Eske Brocks Dagbog for Aaret 1611.

Meddelt af C. F. Brida.

Ikke faa af de Almanacker, hvori Eske Brock, som vistnok faa mange af hans samtidige, indførte sine Dagbogsoptegnelser, ere blevene frelst for Historien. Lidt efter lidt ere de komne for Dagens Lys, men medens man for hundrede Aar siden, kort efter at den første Dagbog var funden, indskrænkede sig til at give et lille Udtog af denne „af Frygt for at falde Læseren kjedsommelig, om vi blandt andre vigtigere Ting havde indført det, der blot angaar Hr. Eske Brocks egen Økonomi og Husholdningsfager“¹⁾, har en senere Tid bedre forstaaet at vurdere disse interessante Efterladenskaber. I sit Skrift om Eske Brock offentliggjorde Bedel Simonson 1842—43 de ikke udgivne Dele af Dagbogen for 1612 samt Dagbøgerne for 1608 og 1613, og Bedel Simonsons Virksomhed fortsattes af Overauditor L. Moltke, der 1873 begyndte at udgive de Dagbøger, som i Mellemtiden vare komne frem, nemlig Aargangene 1604, 1609, 1619 og 1622²⁾. Et heldigt Fund paa Gammel Estrup, Eske Brocks jydsk Herrefæde og nu tilhørende Hr. Kammerherre, Greve J. Scheel, har imidlertid vist, at man endnu ikke har udgivet alt: tilfældig er man nemlig stødt paa den Aargang, som nu med Ejerens Tilladelse og ved Hr. Direktør B. Olssens Interesse for Sagen meddeles fuldstændig. Man har desuden en vis Ret til at haabe, at der paa Gammel Estrup eller i Omegnen endnu skjuler sig Levninger af Kalenderrækken.

Originalens Rettskrivning er bevaret i Afstrykket³⁾, men store Bogstaver ere i dette dog kun brugte ved Navne, ligesom Interpunktionen er ændret. De Dage, ved hvilke der er anbragt en Stjerne, ere Søndage. At Eske Brock ved de Kors, han af og til sætter i sin Kalender, betegner, at han har haft en Rus eller i hvert Fald deltaget i et Driffelag, er bekendt.

1611.

- 1) Magazin til den Danske Adels Historie I. 8. Første Hefte af dette Bind udkom 1783. Werlauff, Det Rgl. Danske Selskab s. Fædrelandets Hist. og Sprog i dets første Aarh. S. 166. At et Udtog af Dagbogen for 1612, men henført til en urigtig Person, er meddelt 1790 af Hallenberg i hans Svea Rikes Historia und. K. Gustaf Adolfs Regering, 2. Bd. S. 837—863, har jeg gjort opmærksom paa i Hist. Tidsskr. 4. R. III. 12. Hallenbergs Rilde er Saandstrifet Ny Igl. Saml. 4. Nr. 2098.
- 2) Optagne i Danske Samlinger s. Hist., Topogr., Personal- og Literaturhist. 2. R. 2. Bd., 3. Bd. og 6. Bd.
- 3) Dog bør det bemærkes, at det ofte er ganske umuligt at afgjøre, om der i Orig. staar et a eller et o.

1611.

Januar.

Den 8 iagit j Biellerup rijs, 4 reff.

Den 11 droge ieg och Chrestensse¹⁾ til Giesfingardt och Hingstrup²⁾, hiem igen om afftenen.

Den 15 betalde ieg Pouel thinstøber j Randers rij 4 for huis hand da haffde arbejditt for Chrestensse.

Den 18 drog ieg och Chrestensse och børnen till Wiborg.

Same afften bekom ieg kongl. manz. breff, dett ieg den 1 Februarij da skulle vere j Kiøffuenhaffn³⁾.

Den 20* var Kiold Krabis och fru Chrestensse Suels brølup j Wiborg.

Den 23 betalde ieg Anne⁴⁾ Apothecke[r]s j Wiborg efter hendis beuiffis indholdt 51 daller, de 36 j flette penge, de 15 rix.

Same thidt betaldt Morten Holstis thiener Frans 50 rix daller efter hans quitansfis indholdt.

Den 25 drog ieg och Chrestensse och iomfruerne aff Wiborg til Hjøllingskof⁵⁾ om afftenen.

Den 26 fultis vj till Telling, och da drog hun till Hæriskier⁶⁾ om afften, och ieg drog til Venle.

Den 27* drog ieg til Ddensse.

Den 28 kom ieg til Slagelse om afften.

Den 29 til Ringstedt.

Den 30 till Roskylt.

Den 31 till Kiøffuinghaffn. Gud hielp vell till en god ende.

Februar.

Den 1 var kongl. manz. sielff j rodstoffuen pa Kiøffuenhaffn och vdi rodgens neruerelse forgaff den leylighedt om Sueringh (!), den forurettelffer (!) hans manz. aff kong Karl var stiedt. Gud hielp till en god ende.

Den

¹⁾ Efte Brocks Hustru Christence Biffert.

²⁾ Giesfinggaard og Hingstrup ejedes begge af Christen Munk (+ 1612).

³⁾ Kongebrevet til Efte Brock og 6 andre Rigsraader om at møde 1. Febr. i Kiøbenhavn er udfærdiget 11. Jan. Sjællandste Tegn. XX. 362.

⁴⁾ Hbstr. har Anne.

⁵⁾ Biskop Hjøllingskof i Lulstrup Sogn, Gjern Herred.

⁶⁾ Hæriskier (Hæralskier) ejedes af Frederik Munk.

Den 5 gick der dom offuer Axel Dgeffen for den bonde, hand ihjel skød, och var den 3, hand vskeldige haffde ombragt¹⁾.

Den 8 bleff dett medt den suenfke handel beslutt. Gud hielp til en god och löcksalige ende²⁾.

Den 10* haffde herzog Philip³⁾ kongl. mayh. och mange andre til giest pa komponiitt. Och same tidt talde hans mayh. mig til, dett ieg medt flere aff raditt skulle følge hans mayh. pa den reysse vdi Suerig. Gud hielp til en löcksalig och god ende.

Den 11 haffde kongl. mayh. de tho förster⁴⁾, dißligeste rigens raad och andre, sa och nogle fruer och iomfruer til giest vdi haffuen⁵⁾. Och same afften fick roditt deris affskiedt att motte drage, nar de ville.

Den 12 Februarij lessueritt ieg Riboldt teltmager⁶⁾ tyuffue rix daller pa handen for dett theldtt, hand skall giøre for mig, och haffuer loffuitt pa mandag der pa att beginde, sa dett medt dett förste skal bliffue ferdigitt.

Den 13 bleff Axel Aagesen rett nedem for Kiøffuenhaffns flott.

Den 15 drog ieg fra Kiøffuenhaffn till Kiøge om afftenen.

Den 16 der fra till Throgeuelde⁷⁾ och till Bemetofft⁸⁾ om afftenen.

Den 19 drog ieg fra Bemetofft och halffthredie miel pa dene side Ringstedt om afftenen.

Den 20 til Draxholm⁹⁾.

Den 21 til Kallungborg. Same dag talde ieg medt friherren¹⁰⁾ vdi fengffelitt.

Den

¹⁾ Den halländske Adelsmand Axel Aagesen Most havde ihjelstødt Bonden Rasmus Jensen. P. v. Möller, Halländska Herregårdar S. 98. Jvfr. Wad, Rectorerne p Herlufsholm S. 40.

²⁾ Rigsraadets skriftlige Erklæring er dat. 9. Febr. Molbech, Christian IV's Breve I. 22.

³⁾ Hertug af Slesvig og Holsten (Glücksborg).

⁴⁾ „De to fyrster“ have vel været den nys nævnte Hertug Filip og Hertug Ernst Ludvig af Sachsen-Lauenburg, der den Gang begge vare i Christian IV's Tjeneste (Grundtvig, Meddelelser fra Rentekammerarch. 1872 S. 141).

⁵⁾ Rosenborg.

⁶⁾ Ribold Johansen Teltmager ejede et Hus i Kjøbenhavn. Nielsen, Kjøbenhavns Diplom. III. 117. Jvfr. Molbech, Christ. IV's Breve I. 93. Personalt. Tidsskr. I. 216.

⁷⁾ Lensmand her var Ditlev Holdt.

⁸⁾ Ejedes af Este Brod selv.

⁹⁾ Lensmand her var Oluf Rosenparre.

¹⁰⁾ Uden Tvivl menes Sivert Rindstat (Rindschaid), Friherre til Friedberg, som 1609 var bleven dømt til livsvarigt Fængsel (jvfr. om ham især Bebel Simonson, Este Brod I. 64—65. II. 69—79). Han blev ført til Dragsholm; men efter Tæxten skulde man tro, at han snart efter maa være bleven flyttet til Kallundborg, med mindre Este Brods Samtale med ham fandt Sted paa Dragsholm.

Den 22 drog ieg vdt til Keffniß offuer til Sansfø och till ¹⁾
om afftenen.

Den 23 offuer til Helnes och till Dmestrup om afftenen.

Den 24* til Droningborgh. Den allermechtigste Gud vere loffuitt, som
mig fra vløcke beuarit haffuer.

Den 27 andtvorede ieg Anders Ibsen xv flette Ʒ til en td. syldt,
bleff kjøfft i Randers och til min egen spiffning opflagitt.

Same thidt betaldt Jens Søffrenssen i Øster Belling fem Ʒ for en
vod, hand sad her pa slothet och bandt, och fick til medt i td. rug.

Marts.

Ødj Martio lod ieg hente hos Pouel Nielsen tho skippundt dansker²⁾
iern, som kom til mine rost vogne, gaff der for 24 r. daller, som ieg strax
andtvoredt Anders Ibsen pengen att betalle.

Lodt ieg hente hos Jørgen Somer itt skipu[n]dt dansker iern, for xj
r. daller betingit, dog ind nu vbetaldt — er klartt³⁾.

April.

Den 7* gick ieg til Gudh bordt.

Den 8 affbetalde ieg den vnge tinstøber i Randers for 4 store flasker
medt 16 daller slet.

Den 11 lod ieg mine heste och foldæ go fra Droningborg pa reysen
till Halmsted till Nars om afftenen.

Den 12 kom de offuer.

Den 13 drog ieg fra Droningborg pa same reysse til Nars. Gud
allermechtigst hielp til en god ende, att ieg løckerligen och vel ma kome
hiem igen, och beuare min fiere høsfru och børn och allt andett fra vløcke,
att vj med glede igen findis.

Samme dag affbetalde ieg Kortt salmager, Dyrich bøffemager, de
klesmede, som beslog de røstkyster och de tho feldt senge, disligiste klen-
smeden, der gjorde mig den iern kede i mur, som brugis til min hest offuer
hoffuidstollen, och før tøgelen, desligst den anden remsner for 4 stor puder
til

¹⁾ Naben Plads i Gaandstr.

²⁾ v: Danziger (vsfr. Hist. Tidskr. 4. R. VI. 147).

³⁾ De to sidste Ord ere senere tilføjede.

til rostheden och andett hans arbejndt. Andtvorede ieg Axel¹⁾ min pergamenth bog, som ieg adskillige pengis integtt och vdgiffit vdi skreffuitt haffuer, som magt er anlegendis fra sig igen att leffuere.

Den 14* andvorede ieg Niels Søffrenssen i Nielstrupgardt²⁾ xxx rix daller, som her Peder hospitals prest skulle haffue aff hans ars løn.

Vdi lige mader same thidt andtvorede ieg hanom xxx r. daller till att betalle aff bønderne vid Høffringholm³⁾, som restett pa deris øren forgangen aar, ieg denom affløffte.

Same dag andtvorede ieg och hanom den skøde pa den gardt i Vbbj i Rore herritt, disligeste Gertt Bryffis pantebreff pa tho garde i Viffuuld och 1 vdi Fore for viij^{ct} daller att foruare.

Andvorede ieg och same dag forbeneffnte (?) Niels Søffrenssen Anders Boffens bref pa itt hundrede daller, hand mig skillig er, disligeste Hans Søffrenssens bref i Randers pa lx daller aff hans beholding effter hans breff[s.] indholdt, hand mig pligtig er.

Noch skulle Niels Søffrenssen tage Hans Søffrenssens beuis pa iij^{ct} daller, hand skulle giffue mig for Lene, hand vdi mitt brø belo, mens de mig bege tientte, och hun gid med nøgeler till kleder och andit, och hand [var] fogit.

Den 15 seylede ieg vdt fra Aars medt Chrestensse och børnen och formedelst modbør til Aars igen.

Den 17 seylede och rode fra Aars och om afftenen til Norbj.

Den 18 til Kallingborg.

Den 19 till Roskildt.

Den 19 Aprilis er dett de herremendt effter k. m. befalling haffuer vdgiffuitt steffning att møde i Solind om den thrette imellom Løgetofft och Drrer marc, att ieg til den thidt lader mitt bodt møde.

Den 20 till Røffuinghaffn.

Same dag betalde den kober smedt ⁴⁾ for de kieller, hand haffuer giordt for migh.

Same dag betalde ieg Viboldt thelstmager xxx rix daller iij 4 rix [s.] for itt thelft, hand gjorde for mig, bode for arbißløn och i andre mader. Tilforen haffde hand bekomit xx r. daller den 12 Februarij.

Same tidt kjøffte ieg sukker och adskillige kryderij, strax betaldt, som ieg tog medt mig op til Halmstedt.

Den

1) Axel Christensen, Slotskriver paa Dronningborg, nævnes ofte i Dagbøgerne.

2) Bispot i Bivild Sogn.

3) Høffringholm havde 8te Brod kjøbt 1608.

4) Aaben Plads til Ravnet.

Den 21* till Helsingør.

Den 22 till Engelholm.

Den 23 till Halmstedt. Gud hielp till en god løkke.

Den 25 monstredit rodit efter kongl. mayh. befaling den hallindstefane her vden for Halmstedt.

Den 26 drog Sthen Malteffen¹⁾ och Jacop Wfeldt til Barberig, der att monstre nogle fremede soldather, der ankomen var.

Same dag streff ieg Manderup²⁾ och Chrestensse till och andtvorede en Dborig skipper, var her medt madskatt, breffuene.

Maj.

Den 7 bleff den Mars fane, Knudt Brahe er ryttmester offuer, monstredit for Halmstedt.

Den 8 streff ieg Chrestensse til medt Este Bylde och sende hinder Niels Blockis³⁾ bref, hans regensskaff angieellindis.

Den 9 droge Sthen Malteffen och ieg fra Halmstedt till Falkenberig om afftenen.

Den 10 monstredit vj vden for Falkenberig den Dborigfane, Ulrich Sandberig er ryttmester offuer.

Same dag til Barberig bye, Nye bye kaldis⁴⁾.

Den 13 Maij bleff Tørgen Lungis companij monstredit, och var den 322 sterck.

Den 13 Maij monstredit Sthen och ieg den Kyber fane, Albredt Skiel er ryttmester offuer. Same dag haffde Sten och ieg Ulrich Sandberg, Albredt Skiel och deris littenanter och fendrickker inden hos Sthen anlangendis de ryter artickler att suerre, huor vdi de da for nogen lenlighedt det veyrit och sønderlige den pungt medt fanger⁵⁾. Och berette Albredt Skiel

¹⁾ Rigsmarsken Sten Maltefen Sehested.

²⁾ M. Parsberg.

³⁾ Skriver paa Dronningborg.

⁴⁾ Eller Ny Barberig.

⁵⁾ I Følge Christian IV's Rytterret af 1611 skulde alle Befalingsmand, Sekretærer, Spejdere og Adelsmand, som fangedes, tilhøre Kongen, men deres Gods skulde tilfalde den, som tog dem til fanger, og denne skulde desuden have „en billig Foraring“; derimod maatte enhver beholde de Borgere eller Bønder, han fangede, og skalte og handle med dem efter Behag, dog at de ikke løslodes uden Kongens og Feltmarskalkens Samtykke. „Det, som har trinde Fødder,“ (v: Heste) skulde tilkomme Krigsfolket; af „det, som har klostede Fødder,“ skulde Halvdelen tilfalde Kongen, Halvdelen Krigsfolket. Zahn, Christian IV's Krigshist. I. 308—10. Jvfr. Hist. Tidsskr. 5. R. II. 608.

Skjel, dett Holger Rossenkrans i Kiøffuenhaffn same artickler haffde och der leste, sa hand vel tilforen viste, huadt de formelte.

Den 16 drog Ethen Malteffen fra Nyby, och fultis medt hanom Albrecht Skiels fanne, Ulrich Sandbergs och Chresten Hanssens¹⁾, som er lutenandt, och droge de pa veyen til Kongsbæck.

Dch bleff ieg tilbage at skal haffue monstredt Peder Hemorcks²⁾ companij, mens effterdj der ingen fane var, och ieg fortøffuit effter den fra Halmstedt indtill den 21 Maij, och den da icke kom, da drog ieg der fra til Knogssbæck (!) om afftenen.

Same afften til Kongsbæck kom der nogen thinder, att den Suenfke skulle vere her for handen, huor offuer vj da kome i voris røstinger och røgte nogit op, ssom de sagde de vare, mens hand byede icke.

Den 22 kom der och larm, att Suenfken var for handen. Mens strax vj kome i voris røstinger vdt pa marcken, sa var hand da bortte.

Den 23 haffde Ethen Malteffen de thre ryttemestere aff Jutlandt, Thagge Krabbe aff Hallindt och Chresten Hanssen lutenandt vdi sin gardt och rodtførde sig medt denom, huadt denom slyffntis fortagis skulle, om mandt medt dette folk skulle inddrage i Suerig och beleyre off. Da var samptligen voris mening, att derffom vj haffde marcketentere eller prouiantt i forrodt, thj bode Albrecht Skiel sa vel som flere berette, dett hans folk i en dag huercken haffde øll eller brø, da ville vj i Jessu naffn der indt, mens effterdj her sa godt som inthett er i forradt eller vedt dett att bekome, slyffntis off samptligen icke roderligt der ind att drage til belering, thj der i landett fick vj da intbett, mens huis dett vj pa grenssen och nogit offuer kunde giøre skade, dett beste (!).

Same dag haffde Ethen och ieg de bønder aff Færherritt, som sagdis att vere fyrrer fanner, forssamlit her vden for Kongsbæck och formantte denom deris ordt och forpligt, som de kongl. manh. och deris federne landt pligtige erre, att de medt throffaff skulle tilhielpe deris federne landt, om³⁾ indfaldt ske, att forsuare, som de da alle loffuede ia dett throlige att ville giøre.

Den 27 Maij da kom Gertt Rangou først hidt til Kongsbæck.

Den 28 da haffde vj alle de danske rytterij, hidt vare forornit, i marcken, som vare de tre iudfke fanner, Tage Krabbis fanne och halff partt aff den sielanske fanne, thj den anden i part vare medt kongl. manh. ved Kalmar. Dch same tidt bleff artickelern oplest och foritt. Dog haffde dett gansche rytterij thre pungter forbeholditt: Den ene, om nogen aff dem blef fangit

¹⁾ Chr. Hansen Baden til Nørregaard.

²⁾ v: Peder Hundertmark.

³⁾ Hdftr. har: och.

fangit och dog iche var sa forundt, hand kunde sig iche mere vere, den skulle holdis for en skelm¹⁾, den ville de slett inthett fuerre. De andre tho formentte de, kongl. mayh. nobigst skulle formilde, den enne ohm huis fanger de kunde bekomme, denom ingen vden borger och bønder att tilkome der aff, de andre alle samens kongl. mayh. al[e]ne forbeholditt, den 3 om huis kløffte bytte der bekomis, att k. m. allt der aff den halffte att ville haffue²⁾.

Same dag monstroidt vj Chrensten (!) Friiss och Peder Hedemarcis kompanij, dog var Peder iche sielff tilstede. Blevf deris fanner denom offuerleffuerit och arctickelsbressuet lest. Der effter roffte enpartt aff dem pa gie[ ]bt, gielddt, indog de ingen arsfag der til haffde.

Same dag adt afften kom³⁾.

Den 30 da kom hertug Ernst⁴⁾ først her omkring Kongsbaek, och haffde hans forsterlige genade hans quartiir vdi Balde.

Same dag ankom och Pens⁵⁾ medt hans rytter, och møtte Sten Malteffen, Gerdt Ranzou och ieg medt flere aff de Danste hanom imellom disse 2 broer, och befantis, dett hans rytter vbylligen haffde røffuit och tagit fra k. mayh. thiener her i landet. Drog de och same afften til Balde, deris quartiir.

Den 31 gjorde ieg forti[n]gning medt den skipper aff Grindo⁶⁾, som Hans Sefeldt haffde fragtett, ieg ieg (!) om moneden til halff fragt skulle giffue hanom fyre daller och en karl holde til madt och Hans Sefeldt halff sa møgit, och skal seyle, huortt vj hanom haffue ville.

Juni.

Den 1 røgte Sten Malteffen medt nogle rytter och knegte ind i Suerig, och mine heste vnder fanen 9 medt och 1 vogen.

Den 2* kom herzhoug Philip medt hans forstlige nabis rytter her Kongsbaek forby til Balde quartiir.

Den

¹⁾ I den nys nævnte Rytterret hedder det (§ 51): „Ingen skal svigagtigen lade sig fange af Fjenden, med mindre han var saa ilde medtagen og slagen, at han ikke formaade at gjøre yderligere Modstand. Derfom en eller flere gjøre herimod, skal han holdes for en menedig Skelm og som saadan straffes“. Zahm, Christ. IV's Krigshist. I. 311.

²⁾ Vjstr. Anm. til 13. Maj.

³⁾ Aben Plads til Fortsættelsen.

⁴⁾ Ernst Ludvig af Sachsen-Lauenburg.

⁵⁾ Marquard Pens.

⁶⁾ o: Grenaa.

Den 3 kom Ethen medt folkitt tilbage igen och haffde da verit ved Elsborg och der besseett sig.

Same dag att afften bekom vi kongl. mang. skriffuelse, dett hans mang., gud vere eritt, haffde intagit Kalmar bye. Gud giffue fremdelis løcke och fremgangh.

Same dag kom Axel Rosenkrantz først hidt til Kongsbäck.

Den 4 kom Peder Hedemarck først till Kongsbäck.

Den 5 kome da ij^{ct} aff Gerdt Rankous soldater an, och fattis hanom aff hans regimentt, som hand self berette, nogle. Och ere ingen aff hans soldt her bleffuen monstredt. Om Axel Brahe och Jacop Wisfeldt det giordt haffuer, skal erfaris.

Och haffde off da vdi Kongsbäck vdi thre dage fattis øll och brø, och var der offuer aff krixfolkitt stor klage och ingenstedh der for fort t kome kunde.

Den 6 Junij kom fra Kiøffuenhaffn och hidt til Kongsbäck krudt, lonter och bli, vdi lige mader och da ankome adskillige skiffue medt øll, brø och anden prouiantt.

Den 7 røgte vi fra Kongsbäck medt allt folkitt, vi der haffde, ind vdi Suerrig och slog voris leyer offuer en bro, kaldis Fløbro. Den allermechtigste gud giffue till løcke och fremgangh.

Den 8 røgte vi medt leyrett op och till en anden bro, kaldis Frølundt bro, som stoer en kyrcke strax hos medt itt spist thorn, kaldis Frølundt kyrcke¹⁾.

Den 9* kom Parso²⁾ da først til off, dog haffde hand ingen aff krixfolkitt medt sig.

Den 10 drog Ethen Malteffen, Gertt Rankou och ieg medt en stor partt aff rytteriitt och fodfolkitt om natten ved r flett op imodt Nyløffe, och nogit pa bene side møtte off ved ij^{ct} suenske rytter, medt huilcke vi da skermøfferitt, och bleff en hoff skott aff dem och de andre foriagitt ind i byen och nogle fangen. Siden der effter lod vi løbe byen an medt nogle muskiterer, mens den øffuerster, der inde var, ved naffn Jesper Møzen³⁾, haffde sig sa der inde forskansett, att vi den thidt inthett kunde vdrrette, dog bleff pa bege sider nogle soldater skott och nogle foritt.

Den neste natt der effter er same suenske soldt, som loe i Nyløffe, som vare ved ij^m mandt, vnduigit byen.

Den 11 drog Gertt Rankou och ieg op til Elsborg medt nogle aff krixfolkitt

¹⁾ Den nuværende Kirke i Frølundta er ganske ny, indviet 1866. S. Pettersson o. A. R. Litzén, Göteborgs Stifts Herdaminne (Göteb. 1872) S. 73.

²⁾ Ehies Parso. Sfr. Slange S. 289. Nye Dst. Mag. II. 14, 124.

³⁾ Krus.

Krixfoldet og hadde aff soldaterne nogle rett vnder slothett, och de stermerfferit medt hin andre, och nogle Suenſke bleffue fløtt, dog ville de icke aff huffett, att mandt kunde kome i rett handel medt dem. Derfor vden haffuer voris foldt pa adskillige tider foriagit de Suenſke, enpartt ihiefløtt och enpartt fangen pa adskillige steder.

Same dag kome Axel Brahe och Jacop Blfeldt hidt.

Den 11 kom Perſſous foldt an til Frølundt.

Den xij kom Tjergen Grube och hans foldt da først an til Frølun leyer.

Den 13 lod Sten Malteſſen medt Hedemarsk[is] [!] companij beſſette Nyløſſe, Gud allermechtigſte giſſue til gode løcke.

Den 15 da først ankom itt fliff vdi haffnen ved Frølundt, ſom hadde Perſſous rixfold[is] (!) røſtinger inde, ſa hans fodfoldt da først bleffue armerit.

Den 16* droge vi ind vdi Nyløſſe. Och ſame dag kom lille Niels til mig vedt Frølundt medt ſkriffuelſſe fra Chreſtenſſe.

Den 18 da først ankom aff Gerdt Rankou[is] regiment 60 mandt fra Marſtrandt och hidt til Nyløſſe.

Den 22 droge vi aff Nyløſſe igen, thj vi bekom kongl. manh. ſkriffuelſſe medt krixfoldet att begiſſue off til hans manh. Til Kongſbaek om afftenen.

Den 23* efter predicken d[r]og vi til en preſtegardt, kaldis Nørreuerø, och var preſtegarden øde¹⁾. Der laa Ethen Maltheſſen, Jacop Blfeldt och ieg.

Den 24 droge vi till Barberrig bye, Nybye.

Den 25 kom Gunne Lange hid med ſkriffuelſſe fra kongl. manh., dett Gerdt Ranko medt hans krixfoldt ſkulle vfortøffuit begiſſue ſig til hans manh. och vi andre op igen att Suerrig och giøre finderne affbredt och beſſette Nyløſſe, dett icke igen kom i findernis hender. Och bleff da aff roditt beſlutt, dett ieg vfortøffuit ſkulle begiſſue mig til hans manh. om adskillige leyligheder vnderdanigſt att talle medt hans manh.

Den 26 fra Barberig och til Laholm om afftenen, 10 miel.

Den 27 møtte Adam Bylou mig medt ſkriffuelſſe fra hans manh. til roditt, och der ieg ſame ſkriffuelſſe hadde leſt, begaff ieg mig ſtrar tilbage igen, thj der vdi var neſten beſkeidt pa myne errinder, och till Bolleſtadt til Peder Jonſſen om afftenen.

Den 28 bette ieg i Laholm, och der ieg kom mytt uags imellom Laholm och Halmſted, da bleff ieg flux ilde till paſ, och tog ſyugen mig først medt

¹⁾ I Bærø (Wärö) var Hans Franſen Praſt. Pettersſon o. Litzén, Göteborgs Stifts Herdaminne S. 404.

medt fuldt, och der ieg kom till Halmstedt, motte ieg strax till sengs. Sydett der effter tog syugen mig medt mögen stor hede och holdt mig sa pa thredie dag medt hede.

Och bleff ieg sa belegindis hortt syg i Halmstedt denne monitt flett vdt.

Juli.

Den 1 lodt ieg mig lade pa min venstre arm, och var da flux suag.

Den 12 lod ieg mig aarelade pa den högste arm, och var flux amegtige.

Den 15 beginte syugen nogit att bedris, dog ieg var mögit amegtige.

Den 16 begintte ieg nogit att kunde sede op.

Den 18 kom Eske Bylde till mig till Halmstedt.

Den 25 var dett første, ieg kunde vdog, och gick ieg i Eske Byldis herberig till mester Hanss¹⁾, predikantheren, och var den gang mig vel besuerlig, indog den var stackitt.

Den 26 fultis ieg medt mine folck och heste, der skulle medt mig till Kalmar, medt Eske Bylde till Wallen, thj ieg icke thorde giffue mig strax vidre i lufften, for syugen indaa var mig nogitt i kroppen.

Den 29 kom Krestensse och Jøtte Brock och Margrette²⁾ til Balden.

August.

Den 10 lodt ieg mine ryde heste och rustuogen goe fra Balden och til Peder Jonssen i Bollestadt, och fick ieg Chrestoffer Raffn thj flette baller medt sigh.

Den 12 drog ieg fra Balden, och bette ieg pa Nyssholm hos Thage Krabbe, til Herriguadt kloster³⁾ om afftenen, och fultis Eske Bylde medt mig, 5 mielle, der stoedt mine heste. Drog Chrestensse och børnen neder til Skone alleene.

Den 13 droge vi til en la[n]ghbue i Siøngheritt, kaldis Ryninge⁴⁾, till Per Mogenssens, 4 mielle.

Den

¹⁾ Hans Lavritsen Hjort.

²⁾ Eske Brocks Døtre Hytte og Margrethe.

³⁾ Hermed var Sten Villes Enke Kirstine Lindenov forlenet.

⁴⁾ Bistof det nuværende Røinge i Stobh Sogn.

Den 14 drogge vi till Lynghby gardt, Knudt Gylbenstiernis¹⁾ gardt, 4 mielle.

Den 15 andtvorede ieg Chrestoffer Rauffn forretiuuffue rix daller til fortering pa mine heste och fold.

Same dag drog ieg til Sölligborig om afftenen, 2 mielle, och der skiltis Gffe Bylde och ieg fra huer andre, och hand drog adt Elling. Och bleff min heste och fold den dag der pa gorden.

Den 16 drog ieg til her Sorgen i Hoffby, 6 mielle.

Den 17 drog ieg til Rudeby, sex mielle²⁾.

Den 18* drog ieg till Chrestiannobel, 6 mielle.

Den 20 seylede ieg till Kalmar. Den allermechtigste gud hielp til en god løfte.

Den 21 red kongl. manh. aff tho mielle hen til kong Karls leyer, och redt Axel Brahe och ieg medt, och same dag hafde medt de Suenfke en skermøffel, 1 bleff aff dem och nogle fangen. Och slog vi voris leyer strax hos kong Karls.

Om natten hafde vi thrende larm i leyren, dog ingen bleff att skade.

Den 22 var der en anden skermøffel. Den dag bleff Frederich von Bockuoldt skøtt igenom hoffditt, strax dødt, och bleffue tho andre herremendt foritt i armen och 8 eller thj kuest. Aff de Suenfke bleffue ved 80 skøtt och forritt.

Same dag røgte vi medt voris leyer nogit nermer till kong Karls leyer.

Den 23 røgte kongl. manh. thyllig vdt, och vare vi rett hos kong Karls leyer, sa vi holdtte och soe der indt. Nogit der effter bleff en passerlig skermøffel. Kongl. manh. medt en lang bøffe skød en rytter fra hesten, disligeste tho rytter heste, och pa den ene var en suenssk ryttmester, kaldis Wagener³⁾, en Vifflander, och bleff strax fangen, der hesten stryrt (!) vnder hanom. Och bleff nogen flere Suenfke skøtt och forit, aff voris fold bleff en rytter pa stedett och en foritt.

Den 24 red kongl. manh. til Kalmar igen, och fultis ieg medt hans manh. didt, och var Axel Brahe och Jacop Wifeldt da pa itt kamers pa Kalmar skøtt, thj vdi byen var ingen lossementer, och laa vi pa voris egen kost.

Same

¹⁾ Knud Axlens Gylbenstjerne.

²⁾ Hvis der ved Hoffby menes det nuværende Goby, hvilket maa antages, kan Afstanden derfra til Ronneby ikke angives til 6 Mil, da den ikke er stort over en dansk Mil.

³⁾ Daniel Wagner.

Same afften vdi¹⁾ doblitt hans manß., Brende Rångho och ieg munthen, och thaffte ieg xj²⁾ daller.

Den 26 om afftenen legtte hans manß. igen medt off, och thaffte ieg xx daller, och holdt Jacop Wifeldt halfft medt mig den afften, sa Jacop bleff mig der pa de x daller skildig. Der imod haffde Jacop Wifeldt ved leyritt ved Frölundt lönt mig en halff ame vin, sa dett komet till affkortning, vden huad vinen er bedre ind de x daller.

Den 27 legtte hans manß. igen om afftenen, och vandt ieg da xij daller.

Same dag fick ieg Jens kock iij xix daller att kioffue till folcken, som er vdi telttett hos mine heste.

Den 30 leffueritt ieg Jacop Wifeldt iij xix daller, min anpartt, for hø, lam, hønø och anditt, hand pa Wlandt pa alle voris thres vegne kiofft haffde.

Den 31 andtvorede Pouel Striffuer iij r. ½, min anpart vdi en td. thystoll, och dude dett inthett, huorfor kioffte vi en anden, ochsa vdlagde iij ½, min anpartt.

September.

Den 11 andtvorede ieg Jens kock x xix daller att indkioffue till Chrestoffer Rauffn och de andre snuge mitt folck.

Den 11 betalde Jacop Wifeldt fem daller j ½ for adskilligt brø, pryssing och andett, hand til beggis voris behoff, myn anpartt, vdlagtt haffde.

Den 11³⁾ drog kongl. manß. fra Kalmar till Chrestian Nobel och redt der imellom j ny thimer, och fultis ieg sa vel som fler medt hans manß. Och bleff Gertt Rånghou och Brende Rånghou der att fororne medt al ting, att festningen sa bleff forforgit, om vinden der for kom, bode medt prouiantt, monission och andett, att dett da ingen mangel haffde.

Jacop Wifeldt haffde bekomitt hiemloff och ville der fra til skiffø. Och efterdj vinden da arysteris, bleff hand der.

Den 12, 13 och 14 var dett en offuermodig storm och regen till Chrestianнопel. Gud allermchtigste beuare voris skifføflode, j søen er, fra vløcke.

Den

¹⁾ Her mangler et Ord.

²⁾ Tallet noget tvivlsomt.

³⁾ Det synes, som om der først har staet 12. At d. 11. er den rette Dag. ses ogsaa af den svenske Dagbog, der er meddelt i (Nordins) Handlingar til Uplysning af svenska Krigs-Historien, 1. St., Stockh. 1787. Söfr. Marsberetninger fra det Igl. Geheimarchiv VI. 209.

Den 13 kom hoffnanen och den siellinske fane hidt til Chresttiannopel och haffde deris leyer uden for byen, dog dett same thidtt var mógitt blest och regen kóltt.

Den 15*, effter predickén haffde ende, bekom Jacop Koffenkrans och ieg aff kongl. manh. beskeidt, att vi same dag skulle bekomme voris affskaidtt att drage hiem att, dog hans manh. befalde mig om sex vger der effter att skulle møde vedt Barberigh. Och droge vi same afften aff til her Jens j

§ 1), halff tredie miel der fra.

Den 16 droge vi till Runderby.

Den 17 till Lynderødt.

Den 18 till her Niels j 2), som klagede, først vi didt kom, hand haffde huercken øll eller andett, och haffde dog pa dett siste allt noch.

Den 19 droge vi till Sengbygardt, och bleffue mine heste der thonetter stoendis.

Den 20 drog Jacop och ieg der fra till Starholdt³⁾.

Same dag andtvorede ieg Anders Nielsen xx r. daller till fortering medt mine heste, der bleff.

Den 21 droge vi till Allerup⁴⁾.

Den 22* droge vi offuer ved Malmø till Kiøffuenhaffn, och da andtvorede chansselern nogen breffue, kongl. manh. leffueritt mig ved Chresttiannopel.

Den 24 drog Chrestensse och ieg aff till Ballø om afftenen.

Den 25 til Remetofft. Den allermæchtigste gud vere loffuitt, som mig medt hielbredt haffuer vell hiem sendt.

Den 28 droge ieg och Chrestensse thyllig for dag her fra och till Kiøge, och var s. Berette Bylde Pederødthers⁵⁾ hindis ligis nederfettelffe der, och talde Oluff Koffenspar offuer graffuen. Och fultis vi sa medt Oluff Koffenspar til Ballø⁶⁾.

Den 29* fultis Oluff och vi andre til Horløff kyrcke och der hørde predickén, och fultis vi sa medt Dettloff Holck hiem til Thrøgeulle, och som vi sadt til boers, kom hertug Sorgen aff Lønneborg didt och haffde medt sig 4 herremendt, och drucke itt rus. Sa drog hand bortt, och pa afftenen kom Marckuor Pens och till Thrøgeulle. +

Den 30 droge vi der fra hiem til Remetofft. +

Oktober.

1) Navnet ikke udfyldt.

2) Naben Plads til Navnet.

3) Starholt ejedes af Oluf Rosensparre.

4) Gaard (nu kaldet Alnarp) i Lomma Sogn, Bara Herred.

5) Enke efter Dve Lunge til Tirsbøl.

6) Ejedes af Oluf Rosensparre.

Oktober.

Den 7 drog ieg vdt till Kiøffuinghaffn att forhøre, huorledis kongl. mayh. ville nu haffue medt mig, om ieg motte forløffuis att drage hjem eller ieg skulle op adt grenssen igen.

Den 9 var ieg kongl. mayh. giest i droningens kamer om afftenen, flocken var 7 till 11 slett, och doblitt.

Den 13* var ieg och oppa vdi droningens camers, och var chansse-
leren och Mogens Bifeldt medt fra 7 och till i tholff om afftenen.

Vdi Kiøffuinghaffn talde Dluss Koffenspar och Lyffebett Gyldenstiern medt mig och begierde, att de nu, inden ieg drog aff landett, kunde bekomme itt enderligt suar pa myn datter Margretis¹⁾ Brock thil deris søn Ethen Koffenspar, och bleff da beuilgitt, att de fredagen nest effter skulle kome till mig till Bemetofft.

Den 14 kom der skriffuelfse fra Gertt Rankou, dett hand var komen fra Mlandt, der dett skelmerij angick²⁾, pa en iagtt. offuer till Gullandt och siden till Krestiannobel och var nu komen till Brup i Skonne.

Same dag fick ieg beskeden aff chansselern, att effterdj Gertt Rankou var nu der i landett, da skulle handt monstre krixfolkett och denom affbetalle, sa ieg der for nu motte vere forløffuitt.

Same dag effter kongl. mayh. befalling monstredt ieg vogen och 40 soldater, som nies vare ankomen, och leffuerit ieg Snuordt Beck same rulle.

Effter kongl. mayh. befalling forhørde ieg Pouel Rankou och hans soldater om nogen thuißt, denom imellom var, disligest capiteyen Raben³⁾ Fos och hans soldater, och bleff denom imellom fordragit.

Den 15 drog ieg fra Kiøffuenhaffn till Ballø om afftenen.

Den 16 drog ieg till Bemetofft.

Den 18 kom Dluss Koffenspar, Lyffebett Gyldenstiern, Sten Koffenspar, Sorgen Huntorff⁴⁾, Eske Krausse och Chrestoffer Krausse och deris høstruer,

¹⁾ Her efter har staaet Ordet „vegne“, som Forf. har udstreget, da han havde glemt at skrive Ester-
navnet, men som han senere ikke har faaet med paa rette Sted.

²⁾ Gustav Adolfs Tilbageerobring af Den, hvori han understøttedes af dens Befolkning.

³⁾ Alte Robert, som jeg tidligere urigtig har læst Navnet (s. Personahist. Tidsskr. II. 115).

⁴⁾ Sorgen Sondorf (Hohendorf) til Falkenhagen sit 22. Nov. 1611 Befalling som Kongens Fiske-
mester og blev siden Jagermester. Grundtvig, Meddelelser fra Rentel. Ark. 1872 S. 127 f.

høstruer¹⁾, Dyttloff Holdt och hans høstru²⁾ hidt, Chrestoffer Greuell³⁾ och Tøtte Gyldestiern Peder Juels⁴⁾ hidt. +

Den 19 +.

Den 20*, efter predicken var endt, da thalbe Oluff Kossenspar mig till och pa hans søns vegne var nu itt enderlige suar pa Margrette Brock begierindis. Och bleff hun hanom da tilsagtt. Gud allermectigst giffue, dett vdi en løckfalice stundt att vere skiedt, hans hellige naffn till ære, denom begge, fleggt och venner till mögen glede och gode. Amen. +

Den 21 drog Chrestoffer Greuel bortt. +

Den 22 droge de alle bortt vden Sthen, och fultis Oluff Kossenspar och ieg till Walbigardt⁵⁾ vdi en forhandling om thrette imellom hanom och Dyttloff Holdt, huilckitt och bleff klarrt, och droge vi siden till Throgeuelle, och ieg hiem om afftenen. +

Den 24 drog ieg och Chrestensse till Brendtuedt til Sten Brahe.

Den 25 talde Soffie Rostrup⁶⁾ medt Chrestensse vdi dett ny løsthus i haffuen om den beuist leylighedt. Gud giffue de beste radt.

Same dag drog ieg fra Brendtuedt hiem till Bemetoftt.

Den 26 antog ieg Søffren Skøtt i thieniste, som haffde thientd Jens Bylde, och haffuer ieg loffuit hanom till aars løn 16 daller, och haffuer [hand] loffuitt att vare flytig pa medt Skøtterij bode medt full, agerhøns och dyr, ochsa att ride medt mig, nar ieg dett vill haffue.

Den 29 afferdigit Niels Søffrenssen i Nielstrupgardt, Morten smedt, Anders Nielsen, Anders Bossen, Jens kock, Peder Nielsen, lille Tørgen, Chresten Skoning, Søffren Skøtt och Karen Nielsdatter her fra Bemetoftt offuer til Judtlandt medt fem aff mine heste, och fick ieg Niels Søffrenssen xxx r. daller medt sig, och haffde Anders Nielsen nogen aff mine penge.

November.

Den 1 drog Jens Anderssen staldreng fra Bemetoftt medt tho aff mine

¹⁾ Efte Krabse var gift med Pernille Banner, Broderen Christoffer med Dorthé Banner.

²⁾ Margrethe Krabbe.

³⁾ Christoffer Grøbel (v. d. Grøben) blev 1613 Christian IV's Jægermester, † 1617. Grundtvig, Meddelelser fra Rentek. Ark. 1872 S. 127.

⁴⁾ Tytte Prebensdatter Gyldestijerne, hvis Mand Peder Juel til Hesselmed den Gang var søg og snart efter døde (Danste Saml. I. 357 f.), og som senere ægtede Christen Grubbe til Lystrup, maa ikke forveksles med hendes Søffendebarn Tytte Henriksdatter Gyldestijerne, der var gift med den nys nævnte Christoffer Grøbel og siden med Ejler Urne til Gundersleholm.

⁵⁾ Det nuværende Juellinge; ejedes af Jens Wille til Brejtevloster.

⁶⁾ Sten Brahes Hustru.

mine heste, passengeren och Venus, och andtvorede ieg hanom 1 rix daller till fortering, som hand siden skulle slij Chrestoffer Rauffn besteden pa. Noch andtvorede ieg hanom tho rix daller aff hans halffue aars løn, thj vden Halmstedt leffueritt ieg hanom och thre daller vdi lige mader och nu leffueritt hanom iij r. daller til tho støffle.

Same thidt leffueritt ieg Anders løber, som och da opdrog medt staldrengen och skulle bliffue ved Halmstedt hos mit folk, iij r. daller till tho støffle, noch en daller till tho skiorther.

Andtvorede ieg Jens staldreng 2 rix 4 att kioffue suertte j Kioge att sende hidt till mine vogendrege.

Den 4 gaff ieg Niels vogendreng fiorll och boxer.

Den 5 bekom ieg kongl. manh. breff, att ieg da vfortoiffuit skulle begiffue mig til hans manh. och hans manh. nodigste vilge idermere att forfare och rette mig effter pa nogen thidt icke att kome till mitt hus, mens fremdelis for en ktrix komisariet att lade mig bruge, sa dett hiemloff varede stackitt, och motte da haffue mitt bod til Kallingborig effter mine heste och folk.

Den 11 drog ieg fra Bemetoft till Kioffuenhaffn.

Den 14 doplit pa slothet medt kongen och Knudt Bcha. Wandt ieg 54 daller.

Den 17* legte igen medt kongen och Effe Bylde. Thaffte ieg 1 daller.

Den 17* andtvorede ieg Jehan skreder 30 rix daller, itt aars løn, och var hans aar vde om 5. Mickels dags thidt nogit for.

Same dag gaff ieg Niels vogendreng 1 4 till itt par støffle.

Same thidt affbetalde ieg en skomager j Kioffuenhaffn ix rix daller for itt par støffle til mig, itt par til Sorgen, itt par till lille Niels, och andtvorede ieg Niels same penge att bære skomageren.

Den 18 afferdigit Chrestoffer Rauffn offuer til Niels pa Allerup effter thre hundrede rix daller, hand skulle aname och der effter till mine folk vdi Halmstedt til løn och andre mader effter rigtig fortegnelisse vdgiffue¹⁾. Same thre hundrede daller haffuer handt der anamitt och skall effter rigtige fortegnelisse igen vdgiffue.

Den 20 betalde ieg Henrick Berner²⁾ xl rix daller for fyre skippundt suenssk iern, som ieg sende medt den Mariagers skude hjem, och sende hanom pengem medt Sorgen vdi vngerske gylden och daller.

Same

¹⁾ Resten er tilsojet senere.

²⁾ Handelsmand i Kjøbenhavn, † 1632 (Personalhft. Tidsskr. I. 204).

Same dag betalde ieg Maties vdi Ethen Brahes gardt¹⁾ 44 rix daller for tho amer vin, de ij amer lodt ieg hentte til Bemetofft, der Ethen Koffenspar var der medt flere hans venner om myn dater Margrette Brock, och den i ame sende Northen Besling²⁾ mig op til Halmstedt, som och nu der vdi er betaldt. Och same tidt gaff ieg hanom mitt breff pa 66 r. daller for thre amer vin, den ene sende ieg medt lille Tjorgen offuer til Jutlandt, den anden tog ieg medt mig och (!) pa dene reysse, den thredie haffuer hand indnu hos sig, effter ffom mitt breff, hand haffuer, och der om vdi lige mader formelder.

Same dag betalde ieg Jehan tho Borrig³⁾ xxviii r. daller for itt skipundt och vij liffundt homel, ieg kioffte aff hanom. Bleff och medt dett Mariager skiff offuerfickit.

Same dag gaff ieg Jens kock x rix daller aff sin løn.

Den 21 drog ieg fra Kioffuenhaffn pa veyen effter kongl. mayh. befalling offuer til Skone, Hallindt och Norge, att monstre och dett fremede krixfolck vdi garniffon att fororne. Til Helsingborg om afftenen.

Den 22 offuer til Helsingborg, och same dag var Thalle⁴⁾ Gertt Rankous begraffuelse der.

Vdi⁵⁾ Helsingborg bekom ieg tho par fabeler aff Northen Besling och for parritt skal giffue hanom xviii r. daller. Quiteris i voris kioff.

Den 23 medt Anders Bylde och Eske Byle. +

Den 24* till Hiernerup⁶⁾ til her Mickels.

Den 25 till Laholm, thi veyen megit vnd.

Den 26 till Halmstedt.

Den 27 andtvorede ieg Niels Jonffen i Hiellundt vj rix daller till att kioffue hør for. Veffueritt⁷⁾ igen Jacop skott.

Den 28 kioffte ieg tho thøndt falthet huiffing til spiffning til mitt folck for sex rix daller, ieg strax bet.

Same

1) Sten Brahe havde med sin første Hustru, Birgitte Rosenkrands, faaet Sigbrits Gaard i Kjøbenhavn paa Hjørnet af Amagertorv og Lille Selligestgade. Til Fru Birgitte var den staaet af Birgitte Gjøe, der atter havde arvet den efter sin Fader. D. Nielsen, Kjøbenhavns Hist. og Beskriv. I. 146 og de der anførte Steder.

2) Handelsmand i Kjøbenhavn.

3) Johan thor (ther) Borg, Kjøbmand i Kjøbenhavn, begravet i Jan. 1618 (Personalhif. Tidskr. I. 217. Svfr. S. 200 og Nielsen, Kjøbenhavns Diplom. I. 591, 611, 624. II. 555, 562).

4) Thale Thott. Svfr. Dst. Mag. 4. R. IV. 36.

5) Denne Notits er senere indført og anbragt mellem 20. og 21. Novbr.

6) Nu Hiernarp. Hr. Mikkel nævnes ikke blandt Sognets Præster hos Cavallin, Lunds Stifts Herdaminne IV. 285.

7) Senere Tilføje.

Same dag monstredt de soldather aff adskillig companiier, her laa.

Den 29 drog ieg til Falcenberg.

Den 30 drog ieg till Warberig.

December.

Den 1* kom Thygge Lange til Warberig medt kongl. mayh. breff till mig, ochsa haffde mundtlige verff til mig fra hans mayh.

Den 2 seylede och rode her fra och ville op til Bahus, mens strax ieg kom ij vege søes her fra, kom en sterck strom (!), sa ieg da indkom vdi en liden haffn, kaldis Hetteren, och kom ieg pa en liden ø omflott (?) och bode ingen folk pa, huor ieg da bleff til den 4.

Den 4 formedelst modbør och sterck veder motte ieg til Warberig igen.

Den 7 sende ieg Morten smedt aff hans løn thre rossennobeler och viij rix daller, som er xx daller tilsamens, medt Sorgen min dreng.

Den 11 seylede ieg pa itt aff kongl. mayh. prouiantt skiff, som skulle til de skiffue, som lo for Elffborg, fra Warberig haffn, der klokken var vedt ny flett, och om eftermidag for j flett aar ieg j lille Kalsfundt, som var offuer 8 vge søes, och var det en megtige storm.

Same natt la vj for ancker der, och var en stiff frost.

Den 12 var dett modbør, och efterdj ieg forfor, dett kongl. mayh. skiffue, der lo for Elffborg, same dag haffde rippit ancker til segels, da lod ieg medt en bodt ro mig indensfiers, intill ieg skiffuen bleff var, och da kom vdt till denom och andtvorede hans kongl. mayh. breff, att same sex skiffue, dett lengste de kunde for vinteren fortøffue, skulle de dett giøre. Mens de bleffue vedt deris fenglas pa hjem reynffen, for vinden var godt, och ieg kom igen pa prouiantt skiffuit, och skulle mig føre, och la for anckers om natten.

Den 13 gick vinden til modbør, sa kongl. mayh. skiffue kom alle tilbage till Kalsfundt och ieg til Marstrandt.

Den 14 monstredt ieg j Marstrandt Markor Kanzous companij, som var 121. Och siden same dag drog ieg till Bahus.

Den 15* var dett sa itt bisterdt ver, dett ieg ingen munstring kunde holle.

Den 16 monstredt ieg Lucas Kluffmandt¹⁾ medt hans companij pa Bahus, som var 236 soldather, och same dag lod giøre monster rullen ferdig och vnderstreffuen.

Den

¹⁾ Jofr. Blom, Kristian IV's Artilleri S. 325, 348. Norske Rigsregistrarer IV. 446 f., 452.

Den 17 drog ieg fra Bahus, och der ieg kom til fioren, var en stor part der aff tilfrosset, sa ieg medt besuering den i vey fremkom till Marstrandt same dag.

Den 18 motte ieg bliffue i Marstrandt, for dett prouiantt skiff, som ieg kom op medt, var om dagen tilfioren bortt seylytt, och ieg icke andett viste, indt dett ij vge søes her fra skulle ligge, och der mitt bodt der vdfom, var dett bortte. Och motte sa forhøre om itt andett skiff, den pincke, thj dett da vfecker var att reysse for vdfaldt aff Suerriogh.

Den 19 var dett morbør (!), ost nor oust.

Den 20 seylerde ieg fra Marstrandt pa den pincke, den encke och hindis søn Tørgen Rasmussen tilkomer och i aar pa fribyterij var i Øster-søen. Pincken lontte de mig, mens fettallien effter min quitansij forskaffitt byfogden¹⁾ Erich Thogerssen denom, och effter dett vuisst var, huor snartt vinden pa hen reysen och hiem reysen fyoett, bekom de dis mere, huilckitt quitangen idermere forklarar.

Och same afften kom ieg i Malsundt, 8 mille fra Marstrandt, och effter dett var sne fug och thickt ver der, natt der fortoffuit. Vdj vin bleff fordructit i Marstrandt 5 rix daller ringer i tho 4 ß flette. Och effter de icke ville sige, huad ieg forterritt haffde, gaff ieg Bihell verttinden, som var borgemester Helle Thogerssen[s] hustru, thre roffenobel, hindis dather i vngerste gyliden och de andre piger i daller, drengen i daller.

Den 21 kom ieg i landt till Warberig. Den allermechtigste gud vere loffuit, som mig fra vløcke beuaritt haffuer.

Same dag aff mine penge gaf ieg den capetein, som folgis medt skiffuit, en roffenobel till drycke penge och de andre skiffs foldæ vj rix daller, ved Tørgen min dreng sendt denom.

Den 22* gaff ieg striffueren pa Warberg fem rix daller i 4 for vij td. haffre, mine heste haffde forterritt der, mens ieg var der att monstre och var i Norge.

Den 22* monstredt Anthonij Freudemandt och capetein Aden Røtt²⁾, och bleff de 2 companiier vedt Warberg. +

Den 23 drog ieg till Falkenberg, och gaff ieg Tørgen, drengen, som der bleff siug, til fortering pa hiem reysen 4 daller.

Den 24 till Halmstedt.

Den 25 haffde ieg Mogens Roes, Tørgen Skiel, Bottmer, en capetein och hans littenandt til giest. +

Vdj

¹⁾ I Marstrand.

²⁾ Adam v. Røthen (Sens Suelis Regnskab i Rentelammerart.).

Vdij Falckenberig den 24 gjorde ieg forhandling medt Rogens Ethen om Margrette Biffers¹⁾ hest att holde, och skal haffue om moneden rix r. daller och sielff løne karlen, holde hesten och anden bekostning, och strax fick ieg hanom tho roffennobeller och 4 rix daller, som er en monis soldt, pa handen vdij Klaus Does offueruerelffe. Och angick hans monitt den 15 Decemb., da hand effter Klaus Nielfsens dødt hesten da antog.

Den 27 afferdигit Chresten smedt til Kiøffuenhaffn och fremdelis skulle till Chrestensse. Fick ieg hanom tho rix daller och i flett daller til fortering.

Same dag afferdигit Chresten Chrestenssen staldreng till Walden och der fra till Allerup medt breffue till Snuordt Grubbe och min fogit. Fick en daller r. till forteringh.

Den 27 ankom herzog Sorgen aff Lønneborig, som da haffde verit i Kiøffuenhaffn.

Den 28 vndskillit hertugen sig, i dag icke munstring kunde ske, for nogle aff rytterne icke tilstede vare, och motte der for lade dett bero, indog ieg i goer nochsom anholdt.

Same afften var ieg hertugens giest och doblit om afftenen.

Den 29* effter predicken monstredt ieg hertogens companier till hest och fodt.

Same dag och monstredt Ernst Bottmer hans companij till fodt. Och same afften badt ieg hertogen och hans herremendt till giest vdij mitt loffemendt. +

Den 30 bleff ieg der formedelst de ruller att lade skriffue, och var hertogens giest till middag.

Den 31 drog ieg der fra och til Laholm.

Den allermæchtigste gud vere euinderlige æritt, som mig vdij dette forleden aar vdij dene farlige thidt och besuerlige steder sa naderlige fra vløcke beuaritt haffuer, sa vell som ochsa min kiere hustru och børn ochsa naderlige beuaritt haffuer. Gud allermæchtigste giffue oss alle samens fremdelis itt løckfaligtt, glederligtt och nyiitt aar. Amen.

(Ebehandt²⁾).

¹⁾ En Søster til Effe Brods Hustru.

²⁾ o: Effe Brod egen handt.

Elke Brocks Dagbog

for Aaret 1617.

Udgiven

af

C. F. Bricka.

Sætryk af Danske Magazin 4. R. 5. B.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. S. Schults.

1883.

Eske Brocks Dagbog for Aaret 1617.

Meddeelt af C. F. Bricka.

Eske Brocks Dagbog for 1611 blev trykt 1881 i Danske Magazin, og i de Indledningsord, hvormed den ledsages, ytreder Haab om, at der paa Gammel Estrup eller i Omegnen endnu skjulte sig Levninger af Kalenderrækken¹⁾. Dette Haab er allerede gaaet i Opfyldelse, idet det er lykkedes Justitsraad F. Svass, hvis levende Interesse for Fortiden er saa bekjendt, at opspore en hidtil ukjendt Aargang, som han saa sig i Stand til paa tredje Haand at udlaane til Afbenyttelse her i Kjøbenhavn. Det er denne Aargang, som her meddeles.

I statshistorisk og personalhistorisk Interesse staar Dagbogen for 1617, der i Omfang hører til de største, tilbage for de fleste hidtil udgivne. Næsten hele Aaret 1617 har Eske Brock tilbragt i og ved Randers, og da han en enkelt Gang, i Slutningen af Oktober, maa drage over til Hovedstaden for at deltage i et Rigsraads møde, ophører han, i Modsetning til hvad han ellers har for Skik, ganske at notere noget i sin Almanak i den Snes Dage, hans Ophold i Kjøbenhavn varer. Desto rigere Udbytte giver Dagbogen med Hensyn til hans Husholdning og Virksomhed som Herregaardsejer og Lensmand, og dens kulturhistoriske Betydning er derfor ikke ringe.

Jeg har anset det for rigtigt strengt at følge en kronologisk Orden, og de mange Notitser, som i Originalen staa i en anden Orden, navnlig foran og bagefter den egentlige Dagbog, ere derfor her indordnede efter Dagenes Rækkefølge. Saa godt som alle Optegnelserne ere indførte paa Bogens hvide Blade, men et Par Notitser, der findes tilfærvne i Randen af den trykte Almanak, ere her i Udgaven til Adskillelse fra de andre betegnede som „Randbemærkninger“. Da der ved Udgivelsen er fulgt samme Principer som ved Udgaven af Dagbogen for 1611, er det tilstrækkeligt i saa Henseende at henvise til Indledningen til denne.

Hielp

¹⁾ Dst. Mag. 4. H. V. 125.

Hielp Gud allermectigste till itt godtt, glederlige och löckfalice nyett aar alletidt och euindelige, amen.

Eske Brock,
medt egen handt.

Januar.

Hielp Gud allermectigste, amen.

Den 1 afferdigitt Jesper¹⁾ her fra pa reysen till Kiell, som vdi mitt omslags register des leyligheder optegnitt er.

Gaff ieg Jesper 21 R til itt par støffle.

Den 1 Januarij da haffde Niels sloß fyster att thøre²⁾

Den 2 lod ieg kjøffue vedt Axel³⁾ 2 t. burøll hos Pouel Nielsen, gaff der for 4 flette daller, ieg sielffuer strax betalde. Kom til Estrup, och leffueritt ieg Axen (!) pengen. Ebehandt⁴⁾.

Sende ieg Agnette, som var hos Totte⁵⁾, medt Jesper en rossenobel, som Berette Brock⁶⁾ skulle leffuere hinder.

Den 2 sende ieg medt brøger drengen 1 ferst lar til kongl. mayh. behoff til Skanderborg, som ieg kjøffte aff Jacop fyster her i byen for v flette daller. Skal ieg haffue i dett stedt en anden god lar aff R m., ssom fangis. Och sende Axel pengen medt min kellersuendt Jens. Ebehandt.

Den 3 sende Axel 4 flette daller for tho vin sadde, kome til Estrup.

Den 4 fick Pouel Nielsen 2 fede suin, vbeholdt.

Same dag gaff ieg Jelius itt. Noch fick buntmageren itt pa regenstæff.

Den 5* drog ieg och Laffue⁷⁾ til Estrup och sende hundene didtt, 5 iagtheeste, 2 vogenheeste.

Same afften fandt Chrestenffe der for mig och var ilde til pås.

Den 6 var ieg i Affning kyrcke och hørde predicken, och var dett første, effter kyrcken bleff forbøgit.

Den

¹⁾ Jesper Lavridsen. Infr. Danste Samll. 2. R. III. 193.

²⁾ Ikke fuldført.

³⁾ Slotsstriveren paa Dronningborg Axel Christensen.

⁴⁾ o: Eske Brock egen handt.

⁵⁾ Eskes Datter Inite Brock, gift med Jørgen Skeel til Softrup.

⁶⁾ En anden Datter af Eske Brock, trolovet med Enge Bræbe til Softrup.

⁷⁾ Eskes Søn Lave Brock.

Den 8 droge vi samptligen til flothett¹⁾, och var Chrestensse flur ilde til pas. Gud hielp hinder vel.

Den 9 drog ieg och Laffue pa veyen til Viborg och pa reynssen sporde, dett begraffuelffen²⁾ icke bleff for den 11, och drog sa til flothett igen. Och pa veyen bleff Laffue Brock syg, Gud vere hans hielper.

Den 10 til Nystedt.

Den 11 god betiden til Viborg.

Den 11 bleff s. Tørgen Friis³⁾ lig, som var rigens raadt, nederffet vdi domkyrcken i Viborg, disligest ochsa hans høstru Nyffebett Galde. Var deris børns gest. +

Den 12* drog ieg der fra till Droningborgh.

(13.) Min søn Tørgen Skel skulle come⁴⁾.

No. 1617 den 14 Januarij antog⁵⁾ i Hesselberig sandemendh edt och thoff vdi dett stedt, Anders Michelfsen ib. fradøde, haffuer loffuett thre gode øren til s. Mickels dag. Anders Seyerffen i Ensløff forloffuer.

Same dag kjøffte Andersff Seyerffen i Ensløff mig 1 gro folle aff for thre gode øren, betalid til s. Mickels dag forstkømendis.

Den 14 kom doctor Lucas⁶⁾ hidt.

Den 16 gaff handt Laffue Brock medicin. Gud hielp hanom.

Den 18 leffuerit Chrestensse Axel Kriffuer 33 rix daller tho s. 4 och 4 β, huor for handt i Viborig kjøffte sucker, vrter och andet, och der medt klarde.

Den 18 efter min quitans anamit aff Peder pa Estrup itt ct. rix daller, huilcke Axel Kriffuer pa mine vegne anamit. Noch same thidt leffuerit Axel lxxx rix daller och xv s. 4. Der aff skal Knud Gylde-
stjern til Thim⁷⁾ haffue jct. rix daller, Jehan Skuldt i Kjøffuenhaffn⁸⁾ 127 daller rix och Berner Parsbergs⁹⁾ fogit pa Lynderup de xv s. 4 for 1 t. syldt. Ebehandt.

Der

¹⁾ Dronningborg.

²⁾ Nemlig Tørgen Friis.

³⁾ Tørgen Friis til Krastrup.

⁴⁾ Randbemærkning.

⁵⁾ Naben Plads til Ravnet.

⁶⁾ Lucas Paludan, Provincialmedikus i Viborg.

⁷⁾ Knud Axelsen Gyldestjerne.

⁸⁾ En større Kjøbmand i Kjøbenhavn, med hvem Eske Brock stod i en Del Forbindelse. Seft. Blom, Kristian IV's Artilleri S. 91.

⁹⁾ Berner Nielsen Parsberg.

Der Arel igen hjemkom fra Viborg, leffuerit handt mig mitt breff till Jehan Skuldt, ieg haffde giffuit hannom pa forbemelte penge. Noch leffuerit mig 4(?) rix daller ij ½, och huis penge vider var, haffde handt vdgiffuit til Bremer for thet och andett. f. Ebehandt.

Den 19* lodt Chrestensse leffuere i Løckenitt en f. smør aff sit egit fadebur.

Den 20 Januarij beuilgit ieg Halb sognemendt kyrckens anpardt aff korn thinden til indfestning, och loffuit Knud i Haldt mig pa alle deris vegne itt godt par øren eller xvj r. daller til s. Mickels dag, til kyrcke vergen att giffue xxx r. daller, thj der vare andre, der gierne same thindt haffde hafft, mens de 16 daller skal icke kreffuis¹⁾.

Den 21 sende ieg medt Maß løber itt breff, ieg haffde kreffuit doctor Lucas til, och handt leffuerit Ide Anders Friis²⁾ dett, och der vdi thre roffemnober(!), for dett handt var her, att hun hanom dett vdi Viborg loffuit att leffuere.

Den 24 kjøffte ieg 1 blackitt ore aff Berette Fruffue her vedt porten³⁾ och gaff hinder der for strax syuff flette daller. Kom oren til Byl-lerup same dagh.

Er Peder Nielsen i Dramelstrup mig en god ore skyldig for de sauff deler, handt thog fra mig i fiorden, som bleffue førdt her fra til Estrup. Betallis til s. Mickels dagh først komindis. Ebehandt⁴⁾.

Den 27 leffuerit ieg Pouell skriffuer jct. rix daller i ½ støcker, att leffuere Knudt Gyldenstiern Arelson for jct. in specie, handt sende mig medt Jesper, thj Arel leffuerit mig dem igen. Noch leffuerit Pouel xlv flette ½ for thre thønder sylbt, Werner Parsbergs fogitt haffde hidt forssendt⁵⁾. Och siden berette Pouel, dett handt same penge til dem haffde leffuerit.

Den 27 leffuerit Arel iij f. ½ til en guldsmedt, arbehløn for itt liffbelte, handt gjorde til mig. Ebehandt.

No. 1617 den 27 Januarij gaff Jacop fyfser mig 1 ferst lar, haffuer dog loffuit hanom itt thre i Romoldtlundt till stag[er].

Den

¹⁾ Hele denne Optegnelse er meget omhyggelig overstreget.

²⁾ Anders Jørgensen Friis til Gjøruplund var gift med Ide Jørgensdatter Munk.

³⁾ I Følge Meddelelse af Sufitsraad Hvasf hedder Markedspladsen i Randers endnu altid i daglig Tale „ved Porten“. Men icke Dvig.s „Fruffue“ er en Skrivfejl for: Truffue (True), et Stedsnavn, der icke var ualmindeligt som Personnavn?

⁴⁾ Om denne Optegnelse ligesom den i oregaaende hører til 24. Januar, er uvist.

⁵⁾ Resten senere tilføjet.

Den 30 sende ieg Gerdt Bryste medt Sorgen Harbo xxx rix daller til Løstrup¹⁾ och fick der pa ingen quitans.

Februar.

Den 1 sende ieg Gerdt Bryste medt hans thierer Niels Søffrenssen lxx rix daller i ½ skøcker, som handt her pa stuffuen anamitt²⁾, och fick der pa ingen quitans. Ebehandt.

Den 3, den 4 och 5 varre bedage.

Ch den 5 da gick ieg, Chrestensse och Laffue Brock til Gudsbordt.

Den 10 Februarij anamitt aff Peder Nielsen i Thotterup i Thyo syuff rix daller aff hans skemol aff same gordt, som Peder Christenssen hanom fest haffde. Resten indnu met sex daller vdi Viborg Mouritij at betalle. Ch haffde Peder tilforen anamit, som bonden berett, sex daller.

Den 11 Feb. fette ieg Søffren Rasmussen den i gordt i Thinbek, Quist aff døde, skal haffue endens datter, til indfestning xiiij rix daller, betalis til s. Hans dag. Thonis møller i Sterne mølle forloffuer³⁾. Diffe 14 daller f.⁴⁾ Ebehandt.

Den 22 drog ieg och Chrestensse til Estrup, 7 h. medt off.

Den 24 til Høffringholm, och kom Peder Lassen⁵⁾ didt och kjøffte mig mine øren der aff och pa Estruplundt.

Den 25 droge vj igen til Droningsborgh.

Den 27 drog ieg och Laffue til Haldt til s. iomfru Margrette Gyldestierns begrauffelse⁶⁾.

Den 28 bleff hindis lig vdi Finderup kyrcke nedersett.

Marts.

¹⁾ Løstrup (Løvbjerg Sogn, Galten Herred) ejedes af Lyge Sandberg, en Broder til Gert Brystes Svigerfader Ulrik Sandberg.

²⁾ Senere Tilføjelse: hans thierer den Niels Søffrenssen i Mars.

³⁾ Hertil er Optegnelsen overstreget, Resten senere tilføjet.

⁴⁾ Her og flere Steder staar et Tegns, der nærmest ligner et β, men da det ogsaa bruges som Forkortelsestegn for „Fjerding“, kan det maaske forklares som et f. Det betyder, at Pengene ere betalte (slæbe?).

⁵⁾ Borgmester i Randers.

⁶⁾ Paa Halb var den ovenfor nævnte Knud Apelsen Gyldestjerne til Thim Lensmand. Han havde en Datter ved Navn Margrethe, der i Folge Klevenfeldt døde som lille; det er vel hende, hvis Begravelse Dagbogen omtaler.

M a r t s.

Den 1 drog ieg fra Haldt til Palsstrup vdi den besigtelste imellom kongl. manh. och Chrestoffer Gerstrup¹⁾. Och drog Laffue til Slothet.

Den 2* var Chresten Holdt, Knudt Gylben., Lauris Ebbesen och ieg vdi Iken och enparadt aff godtzit beffo. Same dag var bønderne pa begge sider hos oss och deris endom och landgildt vedt opragte fingre och helgens ædt bekiende.

Den 3 drog ieg til Droningsborg.

Den 4 drog ieg til Nars vdi kongl. manh. befalling om arff och skifte effter f. Jørgen Friis och Lyssebett Galle.

Den 6 varre vi pa rodhuset forssamlit, och effter en stor paradt aff medtarffuingere icke møtte, bleff sagerne opffett til den 25 Maij vdi Viborg, den 26 sagen fortagis²⁾.

Den 7 drog ieg til Droningsborg.

Rioffte ieg aff her Hans³⁾ i Hem ij sortthielmett øren for riiij flette daller, som ieg hanom strax betalde. Kome til Byellerup.

Den 16* drog ieg til Estrup, 4 vogenh. 2 ryklipper.

Den 17 anamit aff Peder pa Estrup 350 rix daller effter quitans.

Den 18 bleff opmoldt aff Estrup lade go[r]dh auffl itt hundrede forethiuffue och halffsiette tønder byg.

Den 18 effter moltidt til Høffringholm och thog hestene alle medt, 6 h.

Den 19 leffuerit Niels Søffrenssen i Nielsstrupgordt otte flette daller att andtvore disse graffuer pa dette rødt ardyndt i kierit. Ebehandt.

Same

¹⁾ 10. Okt. 1616 udgit der Kongebrev til Efte Brod, Christen Holdt, Lavris Ebbesen og Knud [Axfelsen] Gylbenijerne om, at de i Anledning af, at Christoffer v. Gersdorff til Søbygaard (Søbygaard) onskede at tilmage skifte sig Krongods i Lysgaard Herred mod Gods i Middelfom, Brads og Hammerum Herreder, med det første skulde bese Godset (3ydfte Tegn. VI. 173 f.). Et Kongebrev til de samme 4 Mand af 4. Decbr. 1616 viser, at Christoffer Gersdorff i Mellemtiden havde tilbudt at yde mere Gods i Bederlag (3ydfte Tegn. VI. 188 f.). Mage skiftet kom i Stand, Brevene ere udstedte 3. Maj 1617 (3ydfte Teg. VII. 170-80; jvfr. et Kongebrev af 4. Maj 1617 til Efte Brod i 3ydfte Tegn. VI. 248 f.).

²⁾ Et Kongebrev af 14. Januar 1617 befaler Christoffer, Birte og Else Galle at møde 5. Marts i Aarhus, hvor Jørgen Friises og Lisbeth Galle's Arvinger da agte at komme sammen for at skifte (Sjæll. Tegn. XXI. 200). 11. April 1617 befaler Kongen Efte Brod, Christen Holdt, Holger Rosenkrands og Niels Krag paa ny, da hans forrige Befaling ikke er efterkommen, at de skulde skifte mellem Jørgen Friises og Lisbeth Galle's Arvinger (3ydfte Tegn. VI. 247).

³⁾ Hans Sørensen.

Same dag til Estrup.

Den 20 drog ieg til Droningsborg.

Den 21 leffuerit Peder Klaussen mig 20 flette daller, handt solde den hest Jomfru for, thj s. daller for den gro iagst(!) hest, fem daller s. for Per Styffens hest och vij s. daller til Lyffebett Brock¹⁾ for hindis hest.

Den 21 leffuerit ieg Rasmus fyster, som følger Lohvoden, vj flette Ʒ til itt thoger och 2 Ʒ til itt abore garn, som handt berette kioffte aff Søffren bromandt, som handt nu skal fyste medt j fiorden.

Den 23* fick ieg min søn Jørgen Skiels breff, dett gud haffde kalditt voris søn Chresten Skiel²⁾. Gud vere hanom nadig.

Same dag drog ieg och Chrestensse til Blstrup³⁾, och var da ligitt didt komitt.

Den 23* møder Chrestian Holdt, Knudt Gyldenstiern, Lauris Ebsen och ieg vdi Skiernne, att beginde dett godh att besigte⁴⁾.

Den 24 droge ieg och Chrestensse fra Blstrup til Droningsborgh.

Den 26 kome fra Thorup ladegordt aff mine hiemsfoding vnge suin thre, som same thidt bleffue her slagett.

Den 26 kioffte ieg aff Bendt Hanssen j Randers xxiiij alne sort engelsk, huer alne til sex s. Ʒ. som ieg strax betalde, och leffueritt ieg Mats Polffen same penge, som thierer hanom. Noch sex alne och strax betaldt. Ebehandt.

Same dag leffueritt ieg Jesper Laureffen itt hundrede flette daller att kioffue øren for. Ebehandt. Dett ct. daller igen anamit och ingen øren kioffte⁵⁾.

Den 28 drog ieg til Viborg, 4 h.

Den 28 Martij anamit j Viborg xx rix daller stesmol aff den mandt j Sulstedt.

Den 29 pa langting, til Droningsborg om afftenen.

Den 31 kioffte 1 støcke bomessj hos Bendt Hanssen for vj flette daller. Leffuerit Jesper Laureffen same penge.

Same dag lodt ieg hentte fra Thorup ladegardt xxj suin, som vare vnge

¹⁾ En Datter af Este Brock.

²⁾ Jørgen Skeels Søen Christen, f. 24. Febr. 1615 + 20 Martz 1617 paa Ribershus hos Karbroderen Albert Skeel.

³⁾ Jørgen Skeels Gaard.

⁴⁾ Optegnelsen er overstreget. Blandt det Gods, Kaspar Christoffer Gersdorf vilde afstaa (se Noten til 1. Martz), var Halvparten af den ene Ladegaard ved Skjern Hovedgaard med Birkleret og Patronatsret.

⁵⁾ Optegnelsen overstreget.

unge sin, forgangen aar født der vedt ladegorden, huor aff ieg sende til Blstrup til min søn her Jørgen Skiel thre, om de thientte til dene begraffuelffe. De xvij bleffue slagttet her vedt slothett same dag. 4 aff same sin gaff Chrestensse bordt.

Same dag kioffte ieg otte fordt fyltthaltte(!) for otte s. daller, strax betaldt, leffuerit Jesper L. pungen.

Same dag kioffte aff Pouel Nielffen 24¹⁾ fordt skiallerdt til hattene att offuerdrage for 8 daller, strax bethaldt, leffuerit Jesper L. pungen.

Noch 1 hatt och 3 allne skiallerdt til Raffuis dreng, och bethaldt.

Lodt ieg giøre til Niels staldreng, Chresten och Jens staldreng til huer fioll, boxer och thryø och hatt.

April.

1. Bleff Raffue nogit ilde til paß. Gud verre hans hielper.

Den 1 lod ieg mine heste 8 goe til Tystedt.

Den 2 drog ieg til Viborg til min s. søns Chresten Skiels ligis nedersettelffe. Gud giffue hanom en glederlige opstandelffe.

Den 3 bleff hans s. lig til Viborg indførdt, och redt en hiel hoff herremendt vdt imodt ligitt.

Den 4 bleff hans lig i domkyrchen nedersatt. Predickit byspen i Års²⁾, och thalde Holger Koffenkrans offuer graffuen.

Den 5 spurde ieg, voris datter Kyrsten Skiel³⁾ var bleffuit suag. Gud hielpe hinder vel.

Same dag fultis ieg och Chrestensse medt ligit til Blstrup.

Den 6* drog ieg hiem til slothet, och Chrestensse fultis medt Totte och ligit til Kallsø kyrcke.

Same dag sporde ieg, dett Gud haffde kalbit hinder. Gud vere hinder nadig och thrøste off andre, igien leffuer.

Den 7 om afftenen kom min søn Jørgen Skiel hidt och haffde och da spordt de vnde tinder. G. trøste h.

Den 8 tillig drog handt bordt til Kallsø.

No. 1617 den 8 Aprilis betalde ieg sex thønder Rostocker øll, huer t.

¹⁾ Her mangler sikkert Ordet: Alen.

²⁾ Jens Gjødesen, som udgav Vigprædikenen sammen med den ober Søsteren Kirshine.

³⁾ Jørgen Skiels Datter Kirshine, s. 19. Dec. 1616 + 6. April 1617 paa Kallsø, hvormed Faderen var forlenet.

t. for viij flette R , disligest ij t. homel, huer t. for viij R , som Axel pa mine vegne haaffde vdtagitt, och lessueritt same tidt min kiellersuendt Jens Harbo der til rij rix daller. Blevf kjøfft aff Hans Laureffen i Norby pa Samssø, som mig beredt bleff.

Den 10 Aprilis anamit ieg aff Snyerdt Grubis thiener Hans Inlling 39 rix daller, itt ars rentte, effter min quitans.

Den 11 Aprilis sende ieg Gste Bylde 1 t. Kostocker øl aff same¹⁾.

Den 11 aff mitt egitt smør 1 f. vdi køckenitt. Och thre vger tilforen sich kocken och 1 f. aff mitt egitt smør.

Den 12 April. sende ieg till Erich pa Høffringholm 1 t. grosej och 1 t. aff forbemeltte homell.

Den 12 April. betalde ieg en Hallindsfar 4 thylter lange gran dieller, och gaff ieg for huer thyltt tho flette daller, och itt thylt nogit stercker der for gaff ieg vj flette R , och bekom Jesper Laureffen pengen att lessuere Axel, som handt tilforen haaffde betaldt²⁾. Kome same dieller til Biellerup ladegardt att thøre.

Den 12 April. afferdiggit Chresten staldreng offuer til Skone medt den gro stobhest. Lessuerit hanom vij rix daller och ij flette daller til fortering same thidt, skulle hentte nogle foller fra Skone. Noch 1 R till att ley itt bodt fra Mars til Langskoff³⁾.

Same thidt anamit xx rix daller aff Axel, som ij bønder aff Arsløff haaffde vdløffuit for 1 ladefogit pa Thorup, och ingen vidre integt eller vdgiffit der for j regnskaffuit.

Den 14 drog ieg til Kallø, 8 h.

Den 15 bleff voris datter Kirsten Skiel hindis s. lig vdi Brenitt⁴⁾ kyrcke vedt Kallø nedersfett. Gud giffue hinder en glederlig opstandelse och husualle dem, der igen lessuer.

Den 15 drog ieg och Chrestensse til Droningborg.

Den 23 streff ieg her Breyde Rankou till, her pa slothett vedt dett paß vedt 700 t. rug varre och 38 lester maltt, 36 t. vdi huer lest, och en stor hoff flesf, att handt kornitt ville selge, och om ieg skulle flesfitt offerflicke. Bressuitt medt⁵⁾ Niels Jenssen, Gste Byldis thiener, foruden nogitt, som vdi restanzen findis.

(24.)

¹⁾ Nemlig det under 8. Apr. omtalte.

²⁾ Resten senere tilføjet.

³⁾ Optegnelsen er overstreget.

⁴⁾ Bregnet. Navnet er senere indsat.

⁵⁾ Her har oprindelig staaet: „Anders Johansen fremssendt“, men det er overstreget og i detø Sted tilskrevet det følgende.

(24.) Brøgit.¹⁾

Den 24 April. afftingitt Peder Stafenssen i Karbløff for de fem suin, handt vlofflige i aar haffde i Ulling Kouff och haffde klippitt itt brende pa dem, der for skal giffue mig xx daller, 1 studt, betallis til s. Mickels dag. Peder Rasmussen i Gundestrup forloffuer²⁾. f. Ebehandt. Studen er mig itt³⁾ 4 Septemb., kom til Estrup.

Den 25 drog ieg til Estrup, 5 h.

Same dag drog Lauffue til Skiersø⁴⁾, 5 h.

Lod ieg drage i Dustrup dam iij t. karusser, satte dem vedt Estrup i Thrudh de smo dame.

Den 27* April. pa Estrup leffueritt Niels Søffrenssen i Nielstrup-gordtt itt hundrede flette daller til att kjøffue øren for, och thalde Jesper hanom pengen til, varre aff mine egne penge. Ebehandt.

Der for kjøfft 11 øren, som er vedt Høffringholm, och for iij, ieg pa Høffringholm kjøffte hanom sielff aff, och resten aff pengen leffueritt mig igen, sa dett er klardtt.

Den 28 drog ieg til Droningsborg.

No. 1617 den 28 Aprilis kom Matties bøgemeester til Estrup, den bøgning att forferdige, och dagen tilforen, der hans høstru drog didt, fick hun her pa Droningsborg en t. grossej, en f. smør aff mitt egitt.

No. 1617 den 28 Aprilis bekom ieg aff Peder Andersen⁵⁾ her i byen tho lester homel, ser t. Lønborig saltt, tho Skypundt dansker iern och tho Skypundt suenst iern, som handt pa mine vegne kjøffte til Enbel, och fick ieg hanom der til ister, køckenfedt och penge, sa dett er bethaldt, och rester nogit⁶⁾.

Den 29 kom Lauffue Brock her hiem.

Den 30 April. sendt til Estrup 1 t. homell der aff⁷⁾.

M a j.

Den 1 Maj sende ieg Axel medt Jørgen Harbo xxx flette 4 til x tylder saudeler til ladt, Kulle til Estrup, 3 4 til huer thylott. Ebehandt.

Den

¹⁾ Randbemærkning.

²⁾ Optegnelsen er hertil overstreget, Resten senere tilføjet.

³⁾ ∴ ydet.

⁴⁾ Ejedes af Falk Falken Gjøe.

⁵⁾ Alev senere Borgemeester i Randers.

⁶⁾ Herrester er strevet, men igjen overstreget: „Klardt. Ebehandt.“

⁷⁾ Næmlig af det under 28. April omtalte.

Den 1 kom her Jørgen Lunge, hans moder och Sofie Brahe hidt¹⁾, 7 h.

Den 2 drogge de bordt. Kooken 1 f. smør aff Chrestenffis egitt.

Den 2 leffueritt ieg Jesper Laureffen itt hundrede rix daller vdi 4 β støcker til att kjøffue øren for.

Same dag kjøffte ieg 1 fortstieritt, noget gieritt och tho fortthielmitt medt smo fortte ønen, der for xv slette daller, som Jesper aff same penge strar betalde. Rome till Biellerup, kjøff aff her Chresten²⁾ j Krestrup.

Den 6 Maij kom Jacop Kreder fra Hadersløff hidt vdi min thieniste. Haffuer ieg loffuitt hanom til aars løn threduff rix daller, och haffuer loffuitt voris kleder vell att forferdige. Och nar handt icke haffuer mitt arbejndt, da vere tilfris, dett handt hos andre mine venner maa arbejnde. Ebehandt.

Den 7 Maij anamitt aff Peder Stynffens broder for Peder Stynffens ska[ ]khedt, mens hans (!) thientte mig pa Estruplundt, vj rix daller, och der medt sagen klar effter min quitans til her Peder j Borre³⁾. Pungen bethaltdt. Ebehandt.

Er soldt Peder j Østrup 1 brunfolle, som stodt j Biellerup och var komen fra Skonne, for xvj slette daller, betallis medt øren eller penge⁴⁾. Er bethaltdt medt tho øren och ij daller. f. Ebehandt.

Den 8 Maij andtvorede ieg Matties høstru her pa Droningborg 5 sneffe som, de 2 sneffe aff mine egne, de 3 flyde Axel hinder. Ebehandt.

Den 9 afftingit min egen thiener Jens kremer j Bester Belling for her Jørgen Skiels bogemester, handt slog, der for 1 ore til f. Mickelsdag. Jens Jenffen j Skierne ladegordt forloffuer⁴⁾. Dren er mig itt.

Same dag kjøffte Mickel Perffen j Roudall den brune hest Luno, der for loffuitt mig thre øren til f. Mickelsdagh att betalle⁴⁾. f. Ebehandt.

Den 18* drog ieg och Laffue till Estrup, 5 h. pa staltdt, 2 j gres.

Den 19 bleff soedt stub bng vedt Høffringholm vdi dett foldt nest ledett til Biffuuldt $\mathbb{L}$, xxxj t.

Den 20 lodt ieg so giølandhbyugit.

Same dag lod so bng vedt Estrup, 3 støcker iordt j Duenstøff $\mathbb{L}$, som kaldis Jellinghofoldt.

Diffigeste

¹⁾ Jørgen Lunge, en søn af Dve Lunge og Anne Maltesdatter Sehested, var gift med Sofie Brahe.

²⁾ Christen Christoffersen.

³⁾ Peder Nielsen i Bor.

⁴⁾ Hertil overstreget, Resten senere tilføjet.

Disligeste vdi min och Thruds¹⁾ hestehaffue och i Stromshaffue, allt tilhoffue byug xxx t. v stepper.

Den 20 lod ieg drage i Dustrup dam, fick der 4 t. karusser. Bleffue fatt vdi haffue damene, icke i den sonderste, som ingen post er vdi, mens den neste dam der hos. Ebehandt.

Den 21 droge vi til Høffringholm, 3 h. pa stal, 2 i gres.

Den 22 var dett en smuck regen, Gud vere loffuit derfor.

Den 25* skal ieg møde i Viborg efter den opsettelse vdi dett arffuelstifte efter s. Jørgen Friis och Nyffebett Galle.

Den 25* drog ieg til Viborg, 2 h.

Den 26 sagen forretaget. Niels Friis och Chresten Holdt til giest, och siden flere heremendt kom til mig. +

Den 26 vdi kochenitt 1 f. smør, noch 1 otting smør.

Den 27 sagerne igen i rette.

Den 28 for adskillige vrigtighedt medt breffue och andett sagerne igen til den 27 Julij optagit, her igen i Viborg att møde²⁾.

Den 29 drog ieg til Droningsborg, och same dag, før ieg affdrog fra Viborg, bleff indlagtt vdi itt iern skrin en reuers pa nogen breffue, skadesløsbreffue och andre, bleffue vdtagitt 2 skrine, aff Chresten Holdt och mig forffeglitt, disligeste nogle nøgeler³⁾ denom. Bleff leffuerit Gunde borge-mester⁴⁾.

Den 31 kom Anne Krabe pa Stenholdt hidt, efter moltitt bortt, disligest Anders Friis medt hanom(!). +

Juni.

Den 2 haffuer den Hamborger efter Holger Rossenfrankis skriffuelstifte bekomitt pa Estrup fem hunderde thønder rug, och for de 300 t. for huer skulle giffue mig syuff rix 4 och for huer t. aff de 200 t. tho flette daller och 4 ß. Her pa er mig leffueritt 300 rix daller, som Jens staldreng

¹⁾ Trud Bryffe.

²⁾ Herom udgit der Kongebrev baade til Arvingerne og de 4 Kommissarer (se ovfr. ved 6. Marts) 25. Juni (3ydske Tegn. VI. 254 f.).

³⁾ Her mangler Ordet: til.

⁴⁾ Om Gunde skriver eller, som hans fulde Navn var, Gunde Christensen Orsu, se Samll. til jydsk Hist. og Topogr. VI. 232 ff. Endnu 1621 omtales det, at Jørgen Friises og Fru Lisbeth Galdes Arvingers Brevliste og Skrin stode i Viborg Domhus (Wad, Om Eggert Christoffer Knuth og Søster Perche S. xviii).

Skaldbreng den 4 Junij førde mig fra Koffenholm efter Holgers skriffuelfse. Resten betallis till ¹⁾ forstkomenidis, och aff kioffmanden ingen breff²⁾.

Rester mig pa den rug vjct. och v rix daller³⁾. f. Ebehandt.

Den 6 haffde ieg mögen vedage i mine thender.

Den 9 bleff dett nogitt bedre.

Den 10 betalde Ehrestensse fem stöcker hollandskerett, for de 3 stöcker xxvij rix daller och for de tho stöcker xvj slette daller 1 ♀, aff Anne Splith. Ebehandt.

Kioffte en kioffmandt, som bode till Danring(?), mig fyrrre hundrede t. a.⁴⁾ aff, for huer t. thre slette ♀. De 203 t. bekom handt pa Höffringholm, dett andett pa Estrup, och er a. mig aff hanom betaldt, 300 slette daller. Ebehandt.

Haffuer Peder Klaussen leffueritt mig xx rix daller, som var for den gro hest, Jens Beg⁵⁾ kioffte. Noch xxiiij slette daller for 1 bronblessett folle, Peder Anderssen i Grensthen kioffte mig aff. Och huis handt pa den Viborg rensse medt hestene forteritt vj April. monitt affklaritt. Ebehandt.

Den 16 skal den sag i rette til Viborg byting medt Ehresten kielsmedt.

Den 16 drog ieg till Estrup, 2 h.

Den 17 till Droningborg.

Kioffte ieg vedt Randers bro 1 stor thylidt spartre, 13 alne long, for otte daller, noch tho thylter spartre, ny alne long, for huer vj daller, som ieg strax betalde hanom sielff. Ebehandt. Kom same themer her op pa flothet. Ebehandt.

Den 17 Junij feste ¹⁾ Nielsen den gordt i Thorup, som ¹⁾ for hanom oplodt. Skal giffue til indfestning xx rix daller och 1 ore, i pengen och oren idis til Mouritij och i pengen til iuell⁶⁾. Itt mig ny rix daller 8 β och iij s. ♀ efter quitanken.

Den 18 kom Kyrsten Hardenberg och min søn Thyge Beha hidtt.

Den 18 Junij feste Mas Lassen dett bolleg Stubdrup, som hans moder(?) for hanom oplodt, for 24 rix daller, i pardt idis til Mouritij, den i pardt til iull. Per Lassen i Bierregraff, hans broder, forloffuer.

Den

¹⁾ Naben Plads i Orig.

²⁾ Hele Optegnelsen er overstreget, og foroven er skrevet: „Efter min quitans til Holger er. dene rug mig betaldt den 13 Augusti“.

³⁾ Hertil overstreget, Resten senere tilføjet.

⁴⁾ v: Havre.

⁵⁾ Nimesligvis Jens Bay i Randers.

⁶⁾ Resten senere tilføjet.

Den 19 sende ieg til Estrup medt Jesper Laureffen thre sølf fliede, som mitt och Chrestenssis vaben er pa, som Peder altid skal haffue der vedt gorden.

Den 20 iagitt i Ursloff fradt. Thog støffueren 1 vng reff.

Den 22* medt Thygge, Laffue och mester Bonde¹⁾ +.

Den 23 drog Kyrsten Hardenberg bortt, 2 h.

No. 1617 den 26 kom Elffe Munk Chrestoffer Gerstrups hidt.

Den 26 drog ieg, mine søner Thygge Brhae och Laffue Brock till Bynstrup att besøge Cyler Gyldestiern, der handt haffde veritt i klamer medt Niels Friis pa Farstouff. Och same dag til Droningborg, och mine sønner til Kallø.

Den 27 fulgte Enffe Brock hinder²⁾ her fra, och skulle vdt till ³⁾ kloster, til Søbygordt om aftenen, och skulle da Enffebett følge hinder der vdt. Fick ieg Elffe Munk xl rix daller til fortering, och gaff ieg Enffebett sielffuer xv rix daller och ij roffennobeler, och gaff Chrestensse hinder nogen penge. Gud beuare hinder fra al vløcke och sende off medt glede tilflamens.

Den 28 come de⁴⁾ til Droningborg igen.

Den 29* medt dem och mester Bonde +.

Lod ieg giøre en sølf kande for min søn Thygge Brhae hos Kenscholdt Skoff, huilcken arbydhlon ieg hanom strax bethalde, der ieg kanden anamitt.

Sende ieg Thygge Brhae medt Laffue Brock same kande den 4 Augustij No. 1617.

Juli.

Den 1 drog min søn Thygge her fra til Kossenholm⁵⁾.

Den 4 betalde ieg en Samfing tho thønder Rostocker ~~sk~~, huer thønde for viij fl flette, och tho t. homel, for huer t. vij fl flette, och sende dem pengen medt Jesper Laureffen. Ebehandt.

Den

¹⁾ Bonde Nielsen, Præst ved Graabrødre Kirke i Randers, siden Sognepræst ved Bor Frue Kirke i Aarhus.

²⁾ Elfe Munk.

³⁾ Naben Vads i Drig. til Raaner.

⁴⁾ Elfe Brocks „Sønner“.

⁵⁾ Ejedes af Holger Rolentrands.

Den 5 drog ieg, Chrestensse och Paffue til Bystrup, och var Anne Bylde och i. Soffie Barnelouff¹⁾ der, hiem om aftenen.

Den 8 kjøffte itt brende aff Kresten smedt i Randers, som var mitt egitt navn **E B**, och gaff hanom strax der for 1 rix ƛ . Ebehandt.

No. 1617 den 8 Julij, da den Embder Sigbrandt bekom de xvj smo lester, ringer 4 t., maltt pa Estrup, quiteritt handt medt mig lv rix daller for v^m thagsten, Axel haffde fanget aff hanom til Knudt Gyldenstiern Axelson, och skal Axel igen sli mig min betallingh²⁾). Disse forbemelte lv rix daller haffuer Knudt Gyldenstiern sendt hidt til Axel, och mig igen leffuerit och betaldt.

Den 11 drog ieg til Estrup, 5 h.

Den 13* kom Krestensse didt.

Den 14 droge vj til Høffringholm.

Den 15 kjøffte ieg øren der.

Den 17 droge vj til Droningborg.

Den 18 drog ieg til Viborg vdi Eske Byldis sag medt Jørgen Arnfeldt.

Den 20* drog ieg til Droningborg igen, och betalde ieg i Viborg altt, huis der var forteritt.

Den 21 kjøffte ieg 1 t. rostockerøll, gaff ieg der for viij ƛ , som ieg den 25 leffuerit Søffren Jenssen byfogitt³⁾.

Den 23 drog ieg och Paffue till Estrup, 6 h., och bleff den dag en stor regen.

Den 24 til Høffringholm.

Den 25 til Estrup, siden til Droningborg om aftenen.

Den 27* drog ieg til Viborg vdi den kongl. mayh. befalling imellom f. Jørgen Friis och fru Lyffebett Gallis arffuinger.

Den 28 vare vj pa domhuffett, same sager att forretage. Och møtte icke Kresten Holdt, mens Frans Koes bleff tagitt i hans stedt.

Den 29 pa domhuffett medt same sager.

Den 30 igen pa domhuffett.

Den 31 igen pa domhuffett.

Same dag dømppte vj denom imellom om deris pungter.

August.

¹⁾ Jomfru Soffie Barnelov havde i den følgende Maaned (10. Aug.) Bryllup med Eiler Gyldenstjerne (Daafte Saml. V. 54), der opholdt sig paa Bidstrup. Den første i Tøsten nævnte Dame er uden al Tvivl hendes Moder Anne Pedersdatter Bille, Enke efter Jovan Barnelov.

²⁾ Resten senere tilskrevet.

³⁾ I Randers.

August.

Den 1 drog ieg til Droningsborg och allt, huis ieg der hafde forterritt for vin, madt och allt, strax affbethealde, och Jesper anamitt pengen.

Nogen thidt tilforen leffuerit ieg Renholdt Skoff guldsmedt 90 lodt sølff til en kande, och den 3 Augustij bekom ieg same kande, och hafde handt aff sitt sølff i lodt tillagtt. Sa betalde ieg hanom strax same i lodt sølff, disligeste arbebløn for same kande. (Ebehandt^h). Hvilcken kande ieg sende medt Laffue Brock offuer och gaff iomfru Soffie Bernekoff til brudtgaffue.

Den 4 Augustij drog Laffue Brock her fra offuer til Kiøffuenhaffn til Cyler Gyldenstiernis brølup. Gaff ieg hanom til fortering 1r flette daller, thj daller in specie och thj vdi ½ flocker, disligest tho rossennobeler, fick hanom pa Chrestensfis vegne indsydt v rossennobeler och 3 pa sin egen vegne til brudtgaffue och for mig 1 kande paa 90 lodt sølff. Gud beuare hanom fra vløcke.

Same dag leffuerit Jesper Lauressen itt hundrede flette daler, att kiøffue øren vedt Sønder Dnslydt.

Same dag solde ieg Just, Morten Holstis thiener, 16 t. smør, for t. skal giffue rix rix daller, thj t. aff min genandt, 4 t. aff Høffringholms smør och 2 t. aff Estrup smør, Jens kiellersuen hafde anamitt.

Same dag anamit ieg aff Søffren Jenffen i Randers itt hundrede thiuffue och en halff rix daller, som er for dett haldt och Thosløff korn, handt No. 1615 bekom, och er nu pa begge sider klarth, vndertagendis 1r flette daller, handt er mig skyldig for tho heste.

Den 4 kom Holger²⁾ och Soffie Brha hidtt.

Den 5 droge de bortt.

Same dag drog ieg och Chrestensse till Estrup, 4 h.

Den 6 kiøffte ieg øren vedt Estrup.

Den 9 droge vj till Høffringholm.

Den 12 droge vj til Estrup, om aftenen til Droningsborgh. Och hafde Holger Rossenkrang sendt hidt vj^{ct} och v rix daller in specie hidt, som var resten for de v^{ct} t. rug, den Hamborger kiøffte mig aff pa Estrup, och Holger hafde loffuitt mig min betalling, sa same v^{ct} t. rug medt de 300 daller, ieg tilforen hafde anamit, er nu klarth. Aff forbemelte penge leffueritt Axel mig v^{ct} rix daller och iiii ½ rix. De 42 rix daller

¹⁾ Resten senere tilskrevet.

²⁾ Rosenkrands.

daller pa mine vegne kjøffte handt 4 fteppundt, ringer 2 lyspundt, bly, som bleff sendt til Estrup, och leffuerit handt Jesper Laureffen 12 rix daller, handt skulle hentte thystøll for j Aars.

Den 14 sendt til Estrup 2 t. homel, den ene skulle Peder beholde, den anden skulle handt forstikke til Høffringholm.

Sende ieg Søffren Jensen medt Jesper 4½ rix 4 skilling for en thop sukker, ieg lod hentte hos apotekereren her, och loffuit Søffren att slij mig dett kjøff, for handt thog aff Sybrandt nogle thopper sukker. Jeg haaffde betingitt for slij kjøff 4 R for 1 rix daller. Noch leffuerit Søffren Jensen 2 rix daller til 8 R sukker, handt skulle slij mig hos dene apoteker.

Den 16 gaff ieg Ricker smedt hans pas, och gaff Axel hanom sin løn, att regne itt gang ar, 32 rix daller.

Same dag lontte ieg aff Peder Lassen 400 rix daller vdi 4 R att betalle efter mit breff j Viborg Mouritij. Och haaffuer Jesper same penge att kjøffue øren for 1). f. Ebehandt.

No. 1617 den 16 Augustij gaff ieg Ricker smedt hans affstedt, och same dag antog ieg Chresthen smedt igen och loffuit hanom til aars løn xxx rix daller, och for handt nu nogit til foren slog mig nogen andker til Estrup bøgning, der for nogit til ildebrandt. Ebehandt.

Same dag solde ieg Niels Hiermendt 1 stabel vedt, stodt her j skal-garden, for xlv flette daller, mig strax bethalbt.

Den 17* kjøffte ieg 2000 huilling och 4 vorer thorst och 3 smo knyper rockler, gaff hanom der for xvj flette daller, som ieg sielffuer hanom strax bethalbe.

Den 17* leffuerit ieg Søffren Jensen j Randers x rix daller, handt skulle andtvore Gerdt Broske, som da var pa Løstrup, til vidre regenskaff.

Den 18 kjøffte 2 t. Rostocker øll for xvj R, som Axel strax betalbe.

Den 18 droge vj til Estrup, 5 h.

Den 22 drog ieg [til] Høffringholm och Estruplundt, til Estrup om afftenen.

Same dag kom der til Estrup 2 t. Rostocker øl, vbethalbt.

Den 23 droge vj til Droningsborg.

Den 24* soldt en gro folle, var falden vedt Estrup, for 18 s. daller, strax betalbt mig. En karl aff Lønhert(?) kjøffte.

No. 1617 den 25 Augustij leffuerit Peder Klaussen en snecker suendt vedt naffn Søffren, som arbejndett pa Estrup medt Lauris Bylden snecker, pa handen aff mine penge thre flette daller att kjøffue rybskaff for och dett

1) Resten senere tilføjet.

dett siden pa Estrup for vindisbuer och anditt, handt skulle der giøre, att afftiene, och var aff mine penge for den gro folle, handt solde. Behandt.

Den 26 kom Raffue Brock her hiem fra Siellandt.

Den 27 drog ieg til Thuedt kyrcke och forligte Anders Fris och fru Kyrsten Muncf om stolstade¹). Til Hu[n]gstrup. ++ Hiem same afften. ++

Den 29 Augustij solde ieg Hans Laureffen i Randers en stabel vedt, som stodt her i staldgarden, var aff vyndfaldt, for 26 flette daller, som handt mig haffuer betaldt.

September.

Den 1 kom Mette Bhrae²) hidt.

Den 2 da møttes min søn Jørgen Skiel, Christoffer Gerstloff och ieg pa Bystrup och der talde medt Cyler Gyldestiern om den venighedt imellom hanom och Niels Fris, och handt da beuiggitt alting der medt vdi rolighedt att opsta indtil snapslangting vdi Viborg. Och siden droge vj thre till Farstkoff, och bode Jørgen och Niels Fris vdi lige mader dett same loffuit och beuiggitt. Och droge vj tre igen til Bystrup och dett Cyler Gyldestiern berette. Och drog ieg til Droningsborg om afftenen.

Den 3 drog Mette Bhra her fra til Auendzbergh.

Same dag betalde Frederich aff Embden migh tho hundrede thønder maltt, som handt bekom pa Estrup nu for tho dage forleden, och for huer smo lest, 24 t. i lesten, gaff handt mig 29 rix daller, som vdi allis beløff 242³) rix daller, mig strax betaldt.

Same dag en f. smør aff Krestensfiss vdi køckenitt.

Same dag betalde ieg Kordt salmager 3 flette daller for en sal, styleder och iuor⁴) til Symen Skott hans hest. Behedt.

Den 4 kjøffte øren aff Støffringherritt vedt Bellerup, och leffuerit ieg Pouel Skriffuer itt hundrede rix daller i marckstøcker, som vdi same betalling bleff der vdgiffuit.

Same dag kjøffte ieg och her pa Slotett øren, vare komet fra Skierne byrck,

¹) 3 Tvede Sogn (Nørhald Herred) ligge Gaardene Gjesfinggard, der ejedes af Fru Kir-sine Munt, Henrik Krags, og Hungstrup, der ejedes af Anders Fris.

²) Enke efter Peder Marsvoin til Avnsbjerg.

³) Summen er ikke ganske nøjagtig, men lidt mindre, hvilket Medskriveren synes at have villet betegne ved at sætte et Tital ovenover det sidste Total.

⁴) o: Gjord?

byrck, som ieg sielff strax aff mine egen penge betalde. Kiøffte 15 øren, och 1 itte min thiener Jens i Bester Belling til sagesalbt.

Den 5 Sept. drog Axel offuer til Kiøffuenhaffn medt thuende aars regenskaffer, och fick ieg hanom medt sig 1 quitans for 1615 til 16 pa 318 rix daller, som ieg betalde, den affgiff aff Halbt och Thøsløff godh. Disligeste sich hanom Jehan Bøckers¹⁾ breff pa 306 flette daller 1 $\frac{1}{2}$, som rester aff betallingen for de 300 t. rug, handt bekom pa Estrup. Noch skreff ieg Herman Voist²⁾ och Jehan Bøcker til, att de til Axel ville lessuere 318 rix daller aff de penge, de mig pligtige erre for dett m. t. maltt, och Axel giffue denom beuis der pa, huilcke 318 rix daller skulle leueris vdi renterijt aff dett Halbt och Thøsløff godh, och slij mig quitans der pa. Ebehandt.

Den 5 sende ieg Biørn och Symen skjødt huer 1 $\frac{1}{2}$ s. til bli.

Same dag kiøffte ieg xij alne brundt klede aff Berel Bebers(?) thiener aff Hamborg for xvij rix daller, som ieg hanom strax betalde. Ebehandt.

No. 1617 den 5 Septemb. bleff tagit aff syffelkamerit och nederborit i fadeburit 1 t. Lønborig saltt att spisse aff.

Same dag kiøffte ieg aff en Hallindhøfar otte thylter fyr spar threr, och gaff ieg hanom for huer thyltt tho flette daller, som ieg vedt Jesper aff mine penge, ieg da fick hanom, strax betalde, och bleff same threr laggt bag vedt skriffuerstufuen. Ebehandt.

Den 6 kom Albredt Skiel och min søn Sorgen hidt, 12 h.

Den 8 droge de bortt.

Same dag lessueritt ieg den skomager fremitt 3 flette daller att kiøffue 1 hud for och giøre mig støfle aff, och skal giffue hanom for parit ir $\frac{1}{2}$.

Den 8 Septemb. lessuerit ieg Hans glarmester pa dett arbejndt vedt Estrup 4 rix daller.

Den 10 er Raffue Brock bleffuit ilde til pas i marcken vdi iagtt. Gud allermectigste hielp hanom naderligen och vel.

Den 11 drog ieg til Estrup, hiem til slothet igen om afftenen.

Same afften kom her bodt fra min søn Sorgen Skiel, dett Tøtte Brock var bleffuit møgit siug. Gud verre hindis hielper.

Den

¹⁾ Johan Bøcker von Delden, Kjøbmand i Kjøbenhavn. I for. Christian IV's Breve 1632—35 S. 129—30. Nielsen, Kjøbenhavns Hist. og Beskriv. III, 237—8.

²⁾ Denne Kjøbenhavnske Borgers Navn skrives paa mange Maader, s. Nielsen, Kjøbenhavns Diplomater, Reg. til 1—4 Bd.: Vust.

Den 12. kjøfte ieg itt Skippundt bly vedt Pouel Skriffuer, som ieg leffueritt hanom. 14. Slette daller til Estrup, her bleff støfft, noch 3 daler $9\frac{1}{2}$ ¹⁾ þ for $4\frac{1}{2}$ lysspundt och betaldt strax Pouel pengem.

Same dag kjøfte ieg fyrrer thylter fyr spar thre, 15 alne lang, och gaff for huer thylt ott Slette daller, som ieg same dag leffuerit Pouel Skriffuer hanom att betalle.

Den 13 betalde ieg Peder blytecker riiij rix daller for nogle Skypundt bly att støbe och legge pa thornitt och pa nogle render pa Estrup bøgning, distlig for xvj lysspundt hans bly, och er hanom nu inthett mere skyldig.

Den 14* sende til Jffuer murmandt, som var i Viborg att stielne, til plisskarll och hanom stielff rix þ til forteringh.

Same dag anamitt ieg 8 rix daller effter min quitans aff Søffren Blis i Hoffbro, sagesaldt, oren i f. m. regenscaff.

Same dag kjøfte ieg aff Peder Skriffuer i Hoffmeden ²⁾ 1 brun hest att bruge i jagtt for 18 rix daller, som ieg hanom strax betalde.

Den 15 drog ieg och Berette Brock til Kalso, thj Totte var sig.

Den 17 drog ieg til Droningsborg fra Kalso.

Den 20 andtvorede ieg Mogens Skouff ³⁾ 4 rix daller att kjøffue ebeler och perer for til Lybek att slij mig.

Noch same dag leffueritt hanom 4 rix daller att lade lydde nogen gorn for til Lybek ⁴⁾.

Den 20 Septemb. afferdigitt Jesper Laureffen her fra til Siellandt och Skone medt skriffuelse til Oluff Rosenspar och mig for den landlands reysse ⁵⁾ formedelst Chrestenssis och Tøttis suagheet vndskillitt, distligiste om penge i Skone och Siellandt effter breffuene, ieg hanom leffuerit, att opberre effter hans sedels beuiffis indholdt, ieg haffuer. Och same dag gaff ieg hanom x rix (!) til sfo och stiorther och x rix daller, handt skulle leffuere
Torgen

¹⁾ 3 Orig. staar et gjennemstunget z, ligesom der ovsr. under 14. Aug. staar et lignende v.

²⁾ Gade i Randers.

³⁾ Borger i Randers.

⁴⁾ Begge disse Optegneller for 20. Sept. ere overstregede, og der er tilføjet: f. Ebehandt.

⁵⁾ Der menes vistnok: Laalands-Rejse, ifor. 13. Oktbr. Om den Ejendomsstrætte, der var mellem Entedronning Sofie og Oluf Rosensparres Datter Lisbeth Rosensparre, Axel Brabes Enke, samt flere andre s. Friis, Efterrettn. om Abelsfam. Rosensparre S. 34. Kall Rasmus- sen, Efterrettn. om Muses Herred I. 205—6. Ogsaa en anden Rejse har Este Brock holdt sig tilbage fra, thi 18. Juli var det blevet besalet ham, Iver Juul, Holger Rosentrands, Ulrik Sandberg, Niels Krag, Hans Dyre og Berner Parsberg, at de inden S. Mikkels Dag skulde gjøre ret Markestjel mellem Peder Munk til Sabngaards Ejendom og Kjøb- skaden Sabys Grund (Nyeste Tegn. VI. 257 f.).

Jørgen Harbo. Hans there penge skulle handt haffue aff de andre mine penge, handt haffde. Ebehandt.

Den 24 Septembris leffuerit ieg Gerdt Bryffe itt halfft hundrede rix daller i 4 stöcker pa hans skoffue vedt Estrup och fick ingen beuis der pa.

Den 25 Septemb. leffuerit ieg Söffren Jenssen byfogitt penge til syuff thönder Rostöcker öl, de sex thönder var köfft hos en Samsing, den 1 t. aff dett öl, borgerne haffde der bekomitt. Same öl kom i min egen kieller den 22 Septemb.

Same dag leffuerit iegh Jens kiellersuendt stuff rix daller for xij thönder groff saldt, noch 1 flett marc, och kom saltthet i Jenss foruaring.

Same dag sendt til Høffringholm 1 t. thorsl, kom aff min egen kieller, Jens kiellersuendt leffuerit.

Den 26 Septemb. kom Eske Bylde hidtt, 5 h.

Den 27 drog handt til Mars pa veyen offuer til Vollandt vdi den kong. manh. beffalling vedt Krenckerup.

October.

Den 1 leffuerit ieg Matties bøgemester xxx rix daller pa det arbejndt vedt Estrup, och drog handt same thidtt pa veyen til Nøragergordt¹). Ebehandt.

Same dag köffte ieg 122²) hørger[n]s lerett aff Frans von der Thytt hans folk, for allen x ß danske, noch 39 allen hørgerans lerit, for allen viij ß, noch lviij allen blograns (!) lerit, for alen v ß, huilckit ieg allt strax betalde.

Den 3 leffuerit Chrestensse Jacop Kreder xx rix daller aff hans løn.

Den 4 Octob. leffuerit ieg Jens kiellersuendt xvij flette daller att betalle for 3 t. kollo, for huer t. xij 4, for 2 t. kabula, for huer t. xiiij 4, for 1 f. makrel 1 flett daller. Ebehandt. Och anamit Jens kellersuendt dem i sin keller och foruaring att spisse aff.

Same dag leffuerit her Peder Thrane³) her 3 nøde kropper, som slaggett vare, for xxi 4 flette, huilcke ieg hanom strax ere (!) bethalbt. Same 3 kropper sende ieg strax til Estrup, och effter min skriffuelse den

1

¹) Ejedes af Klavs Maltesen Sehesteds Enke, Anne Lyffe.

²) Her mangler: Alen.

³) Hospitalspræst i Randers.

1 krop der att bliffue, och de 2 til Høffringholm och Estruplundt forffendis, dog de 3 röge bleffue her vdi Jens kellersuendz foruaring.

Den 6 solde ieg Jens i Thiereby 1 blackitt thyr, var min egen och gick vedt Mellerup, och skal giffue mig 1 rett god ore til s. Mickels dag först komendis igen.

Same dag betalde ieg en Skaffbo 500 slönder, 24 þ for huerdt ct.

Den 7 lodt ieg aname aff Jehan Bockers skiff tho skypundt ringer itt hyspundt suenst iern, for skypunditt x flette daller, och skal quiteris vdi dett ct. t. rug, hans folck nu bekom pa Estrup.

Same dag gaff ieg lille Las och den lange skriffuerdreng i skriffuerstufuen, var deris affstedt, huer 1 rik daller, sendt dem vedt Jens kiellersuendt.

Den 7 om natten tilforen döde Jens Kar, borgemester i Randers.

Same dag bleff boritt öl i suenkl. ¹⁾

Same dag leffuerit ieg Jens kiellersuendt x flette ½ att kiöffue 1 t. syldt till Thorup ladegordz folck til moniskost.

Den 8 bekom ieg kongl. manh. breff, dett ieg strax skulle begiffue mig offuer til hans manh.

Same dag bleff borgemester Jens Kares lig begraffuitt, och fulde ieg ligitt til leyerstedt.

Same dag drog ieg til Estrup.

Den 9 drog ieg til Høffringholm och offuer Mellerup fundt til Droningborg om afftenen.

Den 10 drog ieg pa reysen till Kiöffuenhaffn, om afftenen til Urs.

Den 11 till Horsens.

Den 12* till Medelfar.

Den 13 skal møde pa aasterderne i Vollandt medt den trette imellom droningen och Lyffebett Rossenspar ²⁾.

Den 13 til Ddenffe.

Den 14 till Nyborg.

Den 15 offuer til Korsfjör, och fuldtis her Albredt Skell medt mig, och same dag til Snyestedt ³⁾ om afftenen.

Den 16 til Ryngstedt, der bette. Till Rosshyldt om afftenen.

Den 17 til Kiöffuenhaffuen. Gud allermectigst hielp till en god ende.

November.

¹⁾ Sandsynligvis Forkortning for: Ewendeljalderu.

²⁾ Overstregtet og tilføjet: Møtte der icke.

³⁾ Sigersted ved Ringsted.

November.

Den 5 drog ieg fra Kiøffuenhaffn til Kiøge. Gud allermæchtigste vere loffuitt, som off alle fra vløcke beuarit haffuer.

Den 6 til Bemetofft.

Den 9* fra Bemetofft til Fodbygordt om aftenen.

Den 10 til Korsfær.

Den 11 offuer til Nyborg, och fultis min søn Thygge offuer medt. Om aftenen medt Jacob Bifeldt pa Slothet. +

Den 12 til Gfkeberig¹⁾.

Den 14 til Dbenffe.

Den 15 til Medelfar.

Den 16* til Henstedt²⁾.

Den 17 till Nars.

Den 18 til Droningborg. Den allermæchtigste Gud vere loffuitt, som off alle fra vløcke beuaritt haffuer.

Den 21 kjøffte her Peder Thrane mig fyrrre nødekropper i slagterboen, och gaff ieg der for xxx flette marck ringer fyrrre fkylling, och anamitt Jens Kiellersuendt same 4 Kropper vdi Kielleren.

Den 23* betalde ieg borgemester Peder Lassen 400 rix daller, handt haffde lonnt mig, før ieg offuer drog til Siellandt, medt tho hundrede 45 rix daller, handt pa mine vegne opbar i Kiøffuenhaffn aff Jehan Bøcker vdi betalling for 300 t. rug, handt bekom pa Gstrup och handt restedt medt, de 175(!) rix leffuerit ieg och leffueritt Axel Chrestenssen, och der medt mitt breff indfriitt aff mine egne penge. Gbehandt.

Den 28 kjøffte forbemelte her Peder³⁾ mig igen tho nødekropper for xx flette, och kom kiødet i Jens Kiellersuendts Kieller.

December.

Den 3 drog ieg til Nars, och var en stor regen.

Den 3 vere i Aarhus om Sorgen Friis arffuingers skifte efter min stæfning. Den 4 sagerne fortagis vdi Aarhus medt Mogens Roes, Knudt Gylbenstiern, Anders Friis, Niels Friis, sekrretario, och medt flere. +

Den 6 drog ieg til Droningborg.

Same

¹⁾ Nu Schelenborg. Ejedes af Kirstine Hardenberg, Axel Brahes Enke.

²⁾ Hedensted, Gattung Herred.

³⁾ Peder Trane.

Same thidt vdi Mars leffuerit ieg Kasten, der drog offuer medt Katt pengen, viij rix daller, som Axel igen skal betalle, til fortering.

Den 9 Decemb. anamit aff Hans Jenssen i Bbby iij daller sagefalbt for ¹⁾ Pedersdatter, hand belo, betaldt ved Jens Bang i Orstedt.

Den 10 bekom ieg fra Mariager fem amer rynst vin, i ame huidd baster ²⁾, same vin fra Matties Hanssen och basteren fra Jehan Bøcker i Kiøffuenhaffn, och begge parter sa och fragten vbetaldt.

Same afften var Chrestoffer Gerstroff her, och I ame vin opstucken.

Forbemeltt den i ame baster haffuer ieg vdi nogit malg betalling affquiterit 13 rix daller.

Den 12 afferdigidt Soffren boddreng til Mars effter nogen saltis fyst, var komen fra Karll Klaussen til Bergen, och sich ieg hanom 8 rix daller til fragt for fysten, 21 fyrrer s att giffue 21 bønder, som skulle hentte fysten i Mars, och hanom sielffuer 2 s. 4 til fortering. Ebehandt.

Den 12 Decemb. anamit aff Symen Jørgenssen i Uffning iij rix daller sagefalbt for Anne Jensdatter, handt belo.

Den 14* kom hidt fra Mars xvij t. thorst, xvij t. sen, tho t. mackrel, i t. thør sun och maffue fra Karll Klaussen til Bergen, och betalde ieg en Mars skipper fragten, thj handt berette, Karll Klaussen den icke haffde bethaldt.

Den 15 fesse Pouel Maken den gordt i Thøtterup i Thnø for 22 rix daller, den i parbt betaldt, resten idis vdi Viborg Mouritij.

Den 18 leffuerit ieg Axel skriffuer aff mine penge 200 rix daller vdi 4 støcker och anden penge och 4 s pa huer daller til optgielbt, att foruexle mig in specie igen her vdi byen ³⁾. Haffuer ieg igen bekomitt och er klarbt.

Den 21* kom Eske Bylde fra Siellandt och til Pouel Nielsen om afftenen, och var ieg der hans giest.

Den 22 betalde ieg for Gerdt Brynske hos Hans Bendzen i Randers xv rix daller for fem alne fordt fløuel, hand der bekom, och sendt hanom pengen medt Jesper Lauressen.

Same dagh iagit i de kierre neden Sundzdal, 2 rodyr 2 reffue.

Same afften forskylt itt gieldebress til Kongl. mang. pa fem m daller hoffuidstol, sex pro sento, erlegis vdi Danmark eller Landtholsten, huor

¹⁾ Uden Plads til Navnet.

²⁾ Bastert, en Art Vin. Kalkar, Ordbog til det ældre danske Sprog I. 111.

³⁾ Resten senere tilføjet.

huor pengen tilfigis att betalle. Forloffueren ere Holger Koffenfrans Sør-
genffen, Søst Hjøg til Bjørnholm, Peder Bhra Perffen och ieg.

Den 26 vdlagde ieg aff mine penge threduff och fyrrerix daller in
specie pa fru Hylleborg¹⁾ Mogens Gyves vegne till Manderup Parsbergs,
som Axel fultis medt hanom didt, och var aff de m. daller, fru Hylleborg
fende her offuer att skulle haffue betaldt Manderup, och medt hindis bod
fende ieg hinder tilbage 44 rix daller, fogden pa Hagistholm²⁾ flødt, och
I ordt, thj de icke vare gode. De r daller fende hun her offuer til
Kadepenge, och bliffuer hun mig nu forbemelte 34 rix daller in specie
skuldig att skal mig betalle. Ebehandt.

Den 28* afferdigit Jesper Laureffen, Peder Nielffen och Krederen vdt
til Kiel, och sich Axel effter min beffalling Jesper xxx rix daller til ttering,
mens Krederen drog hans egen reysse.

Den 30 Decemb. bleff sendt til Estrup I t. grassen, en t. homel,
til Høffringholm I t. grassen, I Keppe seio saltt. Och vare de ij t. grasen
aff den norske fyst, nu hidt kom, och homelen bleff thagen neder aff
fystekameritt.

¹⁾ Krafte.

²⁾ Hagsholm ejedes af Manderup Parsberg. Det er altsaa hans Foged, som har „flødt“
(: udflødt, vraget) den daarlige Mønt.

